

# **Organisatieverandering en archiefbeheer: onderzoeksverslag**

Rijksarchiefinspectie,  
Augustus 2002



# RIJKSARCHIEFINSPECTIE

De Hoofdinspecteur van de Rijksarchiefinspectie oefent ingevolge de Archiefwet 1995 toezicht uit op de naleving van deze wet door het Rijk, de zelfstandige bestuursorganen en de organen van publiekrechtelijke beroeps- en bedrijfsorganisatie.

De Rijksarchiefinspectie controleert de naleving van de archiefwetgeving en de kwaliteit van het archiefbeheer. Hiertoe voert de Rijksarchiefinspectie onderzoeken en inspecties uit.

Daarnaast rapporteren de zorgdragers jaarlijks aan de Rijksarchiefinspectie over hun archiefbeheer.

De Hoofdinspecteur rapporteert aan de betrokken overheidsorganen en, indien hiertoe aanleiding is, aan de voor het archiefwezen verantwoordelijke minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen. Jaarlijks brengt de Hoofdinspecteur schriftelijk verslag uit over het toezicht op het archiefbeheer aan de minister, die het verslag vervolgens aan de Tweede Kamer overlegt.

De Rijksarchiefinspectie is in Den Haag gevestigd en als volgt bereikbaar:

Prins Willem-Alexanderhof 30  
Postbus 11583  
2502 AN DEN HAAG  
Algemeen telefoonnummer 070-333 9133  
Fax 070-333 9130  
E-mail [info@rijksarchiefinspectie.nl](mailto:info@rijksarchiefinspectie.nl)

ISBN 90 805704 6 X



# Inhoudsopgave

<b>Samenvatting</b>	<b>7</b>
<b>Inleiding</b>	<b>9</b>
<b>2 Begripsbepaling</b>	<b>11</b>
2.1 Archiefrechtelijke begrippen	11
2.2 Het begrip overheidsorgaan	11
2.3 Om welke organisatieveranderingen gaat het?	11
2.4 Bestuurspraktijk en archiefrecht	11
<b>3 Typen van organisatieverandering</b>	<b>15</b>
3.1 Organisatieverandering binnen een overheidsorgaan	15
3.2 Opheffing	15
3.3 Integratie, fusie, samenvoeging	15
3.4 Externe verzelfstandiging	16
3.5 Privatisering	16
3.6 Decentralisatie	17
3.7 Centralisatie	17
<b>4 Regelgeving</b>	<b>19</b>
4.1 Welke regels zijn van toepassing?	19
4.1.1 Archiefwet 1995, artikel 4	19
4.1.2 Besluit archiefoverdrachten rijksadministratie	20
4.1.3 Aanwijzingen inzake zelfstandige bestuursorganen	20
4.1.4 Organisatieregelingen	20
4.1.5 Archiefbeheersregels van ministeries	21
4.1.6 Archiefverordeningen voor provincies en andere lagere overheden	21
4.1.7 Inmiddels vervallen regelingen	22
4.2 Inhoud van de regels	22
4.2.1 De systematiek	22
4.2.2 Eisen aan de archiefoverdracht	24
4.3 Kwaliteit van de regelgeving	26
4.3.1 Helderheid van structuur en redactie	26
4.3.2 Consistentie	27
4.3.3 Uitvoerbaarheid	29
<b>5 Archiefoverdracht in de praktijk</b>	<b>31</b>
5.1 Aanpak onderzoek	31
5.1.1 Onderzochte organisatieveranderingen	31
5.1.2 De onderwerpen	32
5.1.3 Werkwijze	32
5.2 Bevindingen	32
5.2.1 Beleid en planning	33
5.2.2 Toepassing van de voorschriften	34
5.2.3 Archiefoverdracht en terbeschikkingstelling	34
5.2.4 Privatisering	35
5.2.5 Overbrenging	36
5.2.6 Andere beheersmaatregelen	36
5.2.7 Evaluatie van de organisatieverandering	37

<b>6</b>	<b>Conclusies en aanbevelingen</b>	<b>39</b>
6.1	Archiefoverdracht in de regelgeving	39
	<b>Bijlagen</b>	<b>41</b>
	Bijlage 1	42
	Bijlage 2	43
	Bijlage 3 Bronnen	48
	Bijlage 4 Privatiseringen sinds 1980	51
	Bijlage 4 Afkortingen	55

# Samenvatting

Fusies, verzelfstandigingen en privatiseringen: deze en andere vormen van organisatieverandering komen bij de overheid regelmatig voor. Organisatieveranderingen zijn veelal ingrijpend, niet alleen voor het personeel of de financiën, maar ook voor het archief van de veranderende organisatie. Dit is vooral het geval als ook de verantwoordelijkheid voor het archiefbeheer verandert.

De Rijksarchiefinspectie onderzoekt regelmatig specifieke aspecten van het archiefbeheer van de centrale overheid. Zij start een onderzoek als zij een bepaald onderwerp van algemeen belang vindt en zich hiervan een goed beeld wil vormen. Anders dan inspecties zijn onderzoeken er niet voor bedoeld om een oordeel uit te spreken over het archiefbeheer bij bepaalde organisaties.

Eerdere onderzocht de Rijksarchiefinspectie onderwerpen als de aanwezigheid en kwaliteit van de archiefbeheersregels, de relatie tussen zelfstandige bestuursorganen en de Archiefwet en de gevolgen van verhuizingen voor het archief.

Wij hadden drie redenen om een onderzoek te starten naar het thema dat men kort kan omschrijven als 'organisatie in verandering, archief in verandering'. Het thema verdient de aandacht, omdat organisatieveranderingen bij de overheid niet alleen veel voorkomen, maar ook vaak diep ingrijpen in het archiefbeheer. De Rijksarchiefinspectie heeft bovendien de indruk dat menige organisatieverandering risico's voor het archiefbeheer geeft. Onvolkomenheden in het bestuurlijke en juridische kader zijn daaraan mogelijk debet. Dat vormde voor ons een derde reden voor het opzetten van het onderzoek.

Deze drie punten vormden de basis voor de volgende onderzoeksvragen:

- Welke regelgeving geldt er bij organisatieveranderingen en is deze regelgeving voldoende bekend bij de overheidsorganen?
- Is deze regelgeving voldoende adequaat?
- Hoe passen de overheidsorganen in de praktijk de regelgeving toe en welke problemen doen zich hierbij voor?

Om een voldoende betrouwbaar beeld van de praktijk te krijgen, hebben wij een aantal grote organisatieveranderingen in het recente verleden onderzocht.

Het is niet alleen onze bedoeling inzicht te geven in het probleemgebied en daarover te rapporteren. Wij geven in het rapport ook een aantal aanbevelingen voor de aanpassing van de regelgeving. Daarnaast besteden wij ruim aandacht aan het omgaan met het archief-beheer bij een organisatieverandering. Aan dat laatste doel draagt ook een set praktische handreikingen bij. Een brochure met deze handreikingen verschijnt gelijktijdig met dit rapport, en is vooral voor de specialisten documentaire informatievoorziening (DIV) bestemd. De brochure is getiteld: *Organisatieverandering en archiefbeheer: handreikingen voor de praktijk*.

Welk beeld hebben wij nu op grond van het onderzoek gekregen van de regelgeving en archiefpraktijk bij verschillende vormen van organisatieverandering? Wij geven hier onze belangrijkste conclusies:

Aan het begin van het reorganisatietraject wordt in vele gevallen te weinig of te laat met het archiefbelang rekening gehouden. De verantwoordelijke manager en de specialist documentaire informatievoorziening informeren elkaar onvoldoende, de eerste over de op handen zijnde organisatieverandering, de tweede over de archiefwettelijke gevolgen daarvan.

De toepasselijke regelgeving wordt niet steeds in voldoende mate uitgevoerd. Dat ligt niet alleen aan de onwil of onkundigheid van de overheidsorganen. Want ook als de regelingen bij de organisatie bekend zijn, leiden de onduidelijkheden en inconsistenties daarvan in de praktijk tot problemen. Een van de knelpunten bij de toepassing van de regelgeving is, dat er geen goede aansluiting bestaat tussen archiefwettelijke begrippen aan de ene kant, en de meer bestuurskundige begrippen die in de praktijk veelal worden gehanteerd, aan de andere kant.

Op basis van de conclusies heeft de Rijksarchiefinspectie – in hoofdstuk 6 - een aantal aanbevelingen gedaan. Wij bevelen de DIV-specialisten aan voor hun organisatie na te gaan, welke aanbevelingen zij voor hun organisatie overnemen. Allereerst is het zaak na te gaan of eerdere veranderingen in het archiefbeheer volgens de regels hebben plaatsgevonden. Verder is het nodig om de beheersregels van de organisatie zodanig aan te passen, dat het overheidsorgaan bij een volgende organisatieverandering op een verantwoorde wijze omgaat met zijn archief. In de verschillende fasen van het veranderproces zullen de handreikingen in de brochure hopelijk de nodige ondersteuning geven.

Van haar kant zal de Rijksarchiefinspectie er bij de betrokken ministeries (OCenW en BZK) op aandringen, dat deze bij aanpassingen van de regelgeving rekening houden met de bevindingen van dit rapport.

Organisatieveranderingen zijn bedoeld om de taakuitvoering en/of de bedrijfsvoering van een overheidsorgaan te verbeteren. Als hierbij ook het archiefbeheer verbeterd wordt, dan heeft dit rapport zijn doel bereikt.



# Inleiding

Elk jaar opnieuw worden er bij de overheid organisatieveranderingen in gang gezet. Onderdelen van ministeries splitsen, worden opgeheven, samengevoegd, extern verzelfstandigd of geprivatiseerd. De veranderingen gaan vaak gepaard met de overdracht van taken, verantwoordelijkheden, bevoegdheden, personeel, vermogen en archief. Bij de andere onderdelen van de centrale overheid, de zelfstandige bestuursorganen en de publiekrechtelijke beroeps- en bedrijfsorganisaties, is de situatie niet anders.

Organisatieveranderingen hebben gevolgen voor het archief en het archiefbeheer van de betrokken overheidsorganen. De verandering van de organisatie zorgt meestal voor een verandering in het beheer van de archiefbescheiden. Tegelijk met de taakoverdracht kan ook een archiefoverdracht plaatsvinden. En dat niet alleen: ook de zorg voor de archiefbescheiden kan worden overgedragen.

De archiefoverdracht kan risico's met zich brengen. Zo kunnen bij privatiseringen archiefbescheiden ten onrechte buiten de overheidssfeer raken. Maar ook als de archiefbescheiden binnen de overheid blijven, kunnen zich bij een verandering incidenten voordoen. Naast risico's voor het archief biedt een organisatieverandering echter ook mogelijkheden, omdat de kentering de betrokkenen tot het oplossen van allang bestaande problemen aanzet.

## Doel en aanpak onderzoek

Hoewel organisatieveranderingen veel voorkomen en voor het archiefbeheer ingrijpende gevolgen kunnen hebben, is er niet veel bekend over de archiefoverdracht in zulke situaties. Wel waren de Rijksarchiefinspectie gevallen bekend, waaruit bleek dat de overheidsorganen bij een organisatieverandering niet altijd zorgvuldig en volgens wettelijke voorschriften handelden.

De Rijksarchiefinspectie heeft daarom onderzoek gedaan naar de uitvoering en uitvoerbaarheid van de wettelijke voorschriften en op basis daarvan een aantal praktische handreikingen voor de archiefbeheerder opgesteld. We lichten deze doelstellingen kort toe.

Omdat het voor een goed archiefbeheer een eerste vereiste is dat in ieder geval de regelgeving helder en adequaat is, hebben wij in het onderzoek aandacht geschonken aan de kwaliteit van de relevante regelgeving.

Daarnaast besteden wij uitgebreid aandacht aan de verschillende typen organisatieverandering. Om de vraag te beantwoorden van wie en naar wie de archieven moeten overgaan, moeten we immers weten welke taakoverdrachten er als gevolg van de organisatieverandering zullen optreden. Daarom is het van belang te weten of taken overgaan naar een ander overheidsorgaan, bij hetzelfde overheidsorgaan blijven of worden overgedragen aan de particuliere sector.

Om meer inzicht te krijgen in de toepassing en bekendheid van de regelgeving in de praktijk, hebben wij bij een aantal organisaties een praktijkonderzoek gedaan.

De uitkomsten van het onderzoek hebben we uitgewerkt in een aantal praktische handreikingen die bedoeld zijn om het toekomstig archiefbeheer bij organisatieveranderingen te verbeteren. Deze handreikingen zullen verwerkt worden in een brochure die apart verkrijgbaar is: *Organisatieverandering en archiefbeheer: handreikingen voor de praktijk*. De brochure verschijnt gelijktijdig met dit rapport.

Het rapport en de brochure zijn vooral bedoeld voor de managers documentaire informatievoorziening die de verantwoordelijke beheerder moeten informeren en adviseren over de gevol-

gen van een organisatieverandering voor het archiefbeheer.

Analyse en aanbevelingen in dit onderzoek zijn gebaseerd op bestaande regelgeving en informatie die is verkregen uit een praktijkonderzoek. Dit onderzoek is in 1998 uitgevoerd bij een aantal organisaties die onderdeel van de centrale overheid vormen of vormden. Omdat er een lange tijd tussen onderzoek en eindrapportage zat, hebben wij onze bevindingen over het praktijkonderzoek in 2001 nogmaals aan de betrokken organisaties voor commentaar voorgelegd.

### **Indeling rapport**

Hoofdstuk 2 behandelt enkele begripsbepalingen. Specifieke aandacht hiervoor is gewenst omdat in verschillende kaders (bestuurskundig dan wel archiefwettelijk) niet altijd dezelfde terminologie voor organisatieveranderingen wordt gebruikt.

In hoofdstuk 3 worden verschillende typen van organisatieverandering nader toegelicht.

In hoofdstuk 4 bespreken wij de inhoud en kwaliteit van bestaande regelingen.

In hoofdstuk 5 wordt verslag gedaan van het genoemde praktijkonderzoek.

Hoofdstuk 6 ten slotte bevat conclusies en aanbevelingen ter verbetering van regelgeving en toepassing daarvan in de praktijk.

## 2 Begripsbepaling

Organisatieveranderingen bestaan er in vele soorten en maten. In dit rapport gebruiken we het begrip organisatieverandering als algemene en overkoepelende term. Wij hanteren het begrip organisatieverandering zoals dit bij het rijk gangbaar is: als iedere wijziging van de organisatiestructuur, van de omvang of van de taakhoud van een overheidsorgaan of onderdeel daarvan waaraan personele consequenties zijn verbonden.<sup>1</sup> Hiermee sluiten wij geringe aanpassingen van de organisatie uit waarbij taken van afdelingen of directies niet wijzigen, en er geen personele gevolgen zijn. Deze situaties zijn in het kader van ons onderzoek niet relevant, omdat er geen archiefoverdracht plaats vindt.

De wijze waarop organisaties in het kader van organisatieveranderingen met archieven moeten omgaan (overdracht van archieven of niet, en aan wie), hangt af van het type organisatieverandering dat aan de orde is. Daarom gaan we in dit hoofdstuk nader in op de verschillende typen van organisatieveranderingen die kunnen voorkomen. Uiteraard moeten we daarnaast kijken naar de begrippen die het archiefrecht hanteert. Deze sluiten alleen voor een deel aan op de begrippen in de bestuurspraktijk. Nadere verduidelijking is nodig, omdat anders niet helder is hoe de regelgeving moet worden toegepast.

### 2.1 Archiefrechtelijke begrippen

Het staats- en bestuursrecht onderscheidt enkele vormen van organisatieverandering met een specifiek karakter. Te denken valt aan verzelfstandiging, privatisering en decentralisatie. Buiten het staatsrecht worden deze begrippen overigens niet altijd eenduidig gebruikt.

De *Archiefwet 1995* hanteert andere begrippen en onderscheidt in artikel 4:<sup>2</sup>

- opheffing
- samenvoeging
- splitsing
- overdracht van taken aan een ander overheidsorgaan
- overdracht van taken aan een (privaatrechtelijke) rechtspersoon.

Het *Besluit archiefoverdrachten rijksadministratie* gebruikt in artikel 1 de volgende begrippen:

- reorganisatie
- opheffing
- privatisering.

Bij alle vormen van organisatieverandering gaat het in essentie om de overdracht van taken en/of bevoegdheden van het ene overheidsorgaan aan het andere overheidsorgaan, of van het ene onderdeel van een overheidsorgaan aan het andere onderdeel.

Het gaat er nu om de voornaamste vormen van organisatieverandering goed te onderscheiden. Vervolgens moeten daarop de zojuist genoemde archiefrechtelijke begrippen daarop toegepast kunnen worden. Het begrip 'taakoverdracht' kan hierbij een brugfunctie vervullen.

### 2.2 Het begrip overheidsorgaan

Voordat wij in de volgende paragraaf ingaan op de verschillende typen van organisatieverandering, verduidelijken wij hier eerst het begrip overheidsorgaan, omdat dit begrip in het archiefrecht een essentiële rol speelt.

---

<sup>1</sup> Zie bijvoorbeeld *Reorganisatieidraad O,C&W (1997)*, art. 1 sub e.

<sup>2</sup> Voor de tekst van de toepasselijke regelingen, zie bijlage 2 van dit rapport.

De *Archiefwet 1995* definieert in art. 1 overheidsorgaan als:

- een orgaan van een rechtspersoon die krachtens een wettelijk voorschrift is ingesteld;
- een orgaan van een privaatrechtelijke rechtspersoon dat met openbaar gezag is bekleed;
- een persoon die met openbaar gezag is bekleed.

De *Archiefwet 1995* belast bepaalde overheidsorganen met de zorg voor de archiefbescheiden die bij deze en andere overheidsorganen ontstaan. Voor iedere rechtspersoon (rijk, provincie, gemeente en dergelijke) wijst de wet een of meer zorgdragers aan. Bij het rijk zijn de ministers en de presidia van de hoge colleges van staat ingevolge art. 23 belast met de zorg 'voor hun archiefbescheiden'. Bij de zelfstandige bestuursorganen (zbo's) met eigen rechtspersoonlijkheid, de pbo-organen<sup>3</sup> en de organen van de lagere overheden draagt het (dagelijks) bestuur van die rechtspersonen de zorg voor de archiefbescheiden van die rechtspersonen.<sup>4</sup> Zbo's zonder rechtspersoonlijkheid vallen onder de archiefzorg van de verantwoordelijke ministers. Bij zbo's zonder eigen rechtspersoonlijkheid is de minister namelijk volledig verantwoordelijk voor de financiering en verdere ondersteuning.<sup>5</sup>

In dit rapport gebruiken we 'overheidsorgaan' dus in de betekenis van het geheel van organen dat onder de archiefzorg van een minister, het presidium van een hoog college van staat, of het dagelijks bestuur van andere rechtspersonen dan de Staat der Nederlanden valt. Dit betekent dat we in dit rapport ook een andere zorgdrager bedoelen, als we spreken van een 'ander overheidsorgaan'. Met 'zorg' bedoelt de *Archiefwet* de bestuurlijke verantwoordelijkheid voor het archiefbeheer.

### 2.3 Om welke organisatieveranderingen gaat het?

In dit rapport onderscheiden we de volgende vormen van organisatieverandering:

- organisatieverandering binnen een overheidsorgaan;
- opheffing van een overheidsorgaan;
- integratie / fusie / samenvoeging van overheidsorganen binnen een overheidslaag (rijk, provincies, gemeenten, pbo-organen, zbo's);
- (externe) verzelfstandiging van een onderdeel van een overheidsorgaan;
- privatisering van een onderdeel van een overheidsorgaan;
- (territoriale) decentralisatie van een of meer overheidstaken;
- centralisatie van overheidstaken.

Voor deze begrippen is hier gekozen omdat zij aansluiten op de organisatieveranderingen zoals deze in de bestuurspraktijk voorkomen. Op de begrippen als zodanig gaan wij in hoofdstuk 3 dieper in.

### 2.4 Bestuurspraktijk en archiefrecht

Vanuit de optiek van archiefbeheer is bij een organisatieverandering de centrale vraag aan wie taken en bevoegdheden worden overgedragen. Archieven zijn immers onlosmakelijk verbonden

---

<sup>3</sup> Met pbo-organen zijn de organen van publiekrechtelijke beroeps- en bedrijfs-organisaties bedoeld, bijvoorbeeld de Nederlandse Orde van Advocaten en de product- en bedrijfsschappen.

<sup>4</sup> Zie art. 41 *Archiefwet 1995*.

<sup>5</sup> Zie bijvoorbeeld *ontwerp-Kaderwet zelfstandige bestuursorganen*, art. 24. Zie ook '*De andere overheidsorganen. Archiefwet en zelfstandige bestuursorganen*' (2000), p. 24.

met de bedrijfsprocessen waarbinnen zij worden gevormd. Daarom zal bijvoorbeeld een uitbreiding van personeel zonder meer niet leiden tot een archiefoverdracht.

In tabel 1 wordt per organisatieverandering aangegeven welke taakoverdracht in het kader van die betreffende organisatieverandering optreedt. Vervolgens wordt per type organisatieverandering aangegeven welke archiefrechtelijke begrippen van toepassing zijn.

Uit deze tabel is op te maken bij welke organisatieveranderingen er een interne en een externe taakoverdracht plaats vindt, en aan wie. Verder zien we in de tabel dat de Archiefwet voor bijna iedere vorm van organisatieverandering de term taakoverdracht hanteert en dat het Besluit archiefoverdrachten voor bijna ieder type organisatieverandering de begrippen reorganisatie of opheffing hanteert.

Tabel 1: Type organisatieverandering in relatie tot archiefwettelijke begrippen

<b>Organisatieverandering</b>	<b>Taakoverdracht aan</b>	<b>Archiefwettelijke begrippen, ontleend aan: <i>Archiefwet 1995 (art.4)</i> <b>Besluit archiefoverdrachten rijksadministratie</b></b>
Interne organisatieverandering	Ander onderdeel binnen hetzelfde overheidsorgaan	1 Splitsing, samenvoeging 2 Reorganisatie, opheffing
Opheffing	Geen	1 Opheffing 2 Opheffing
Integratie, fusie	Ander overheidsorgaan binnen dezelfde overheidslaag (rijk, provincie, gemeente etc.)	1 Samenvoeging, taakoverdracht 2 Reorganisatie, opheffing
Externe verzelfstandiging	Te verzelfstandigen onderdeel van een overheidsorgaan; een private instelling (met openbaar gezag)	1 Taakoverdracht 2 Reorganisatie, opheffing
Privatisering	Private instelling	1 Taakoverdracht 2 Privatisering
Decentralisatie	Lager overheidsorgaan	1 Taakoverdracht 2 Reorganisatie, opheffing
Centralisatie	Hoger overheidsorgaan	1 Taakoverdracht 2 Reorganisatie, opheffing

In hoofdstuk 4 zullen we bij de behandeling van de regelgeving zien, hoe we de begrippen moeten uitleggen en toepassen.



## 3 Typen van organisatieverandering

In deze paragraaf lichten wij de onderscheiden vormen van organisatieverandering nader toe. Achtereenvolgens worden behandeld:

- organisatieverandering binnen een overheidsorgaan;
- opheffing van een overheidsorgaan;
- integratie / fusie / samenvoeging van overheidsorganen binnen een overheidslaag (rijk, zbo's, pbo-organen);
- (externe) verzelfstandiging van een onderdeel van een overheidsorgaan;
- privatisering van een onderdeel van een overheidsorgaan;
- (territoriale) decentralisatie van een of meer overheidstaken;
- centralisatie van overheidstaken.

### 3.1 **Organisatieverandering binnen een overheidsorgaan**

Het gaat om een intern proces, waarbij slechts één overheidsorgaan is betrokken. Wij zullen nog zien dat het bij andere vormen van organisatieverandering gaat om veranderingen waarbij telkens twee of meer overheidsorganen betrokken zijn.

Het doel van de verandering kan zijn de primaire taakuitvoering of de ondersteunende processen beter te laten verlopen, een deel van de organisatie onafhankelijker te positioneren of de organisatie een herkenbaarder gezicht te geven. Een interne organisatieverandering kan de vorm aannemen van een herschikking of uitbreiding van taken over bestaande onderdelen, de instelling van nieuwe organisatieonderdelen of de opheffing, splitsing of samenvoeging van bestaande onderdelen. We volstaan met één voorbeeld, ontleend aan het ministerie van Verkeer en Waterstaat. Daar zijn kort geleden de toezichtstaken uit de directoraten-generaal gehaald en samengevoegd in een grote inspectie, de IVW (Inspectie Verkeer en Waterstaat).

### 3.2 **Opheffing**

Het komt regelmatig voor dat een overheidsorgaan wordt opgeheven. Doorgaans gaat dit gepaard met een overheveling van (een deel van) de taken aan een ander overheidsorgaan (zie paragraaf 3.3).

Daarnaast komt het voor dat een overheidsorgaan ophoudt te bestaan, zonder dat de taken worden overgedragen aan een ander overheidsorgaan. De opheffing van het Bedrijfschap voor de Steen-kolenmijnindustrie in 1966 biedt daarvan een voorbeeld. Na de sluiting van de kolenmijnen in Nederland was er voor dit bedrijf geen plaats meer.

### 3.3 **Integratie, fusie, samenvoeging**

Onder deze noemers vindt overdracht van taken plaats van het ene overheidsorgaan aan het andere. Het gaat hierbij om de taakoverdracht binnen eenzelfde bestuurslaag, namelijk rijk, provincies, gemeenten, pbo-organen en zbo's. De taakoverdracht tussen bestuurslagen wordt met centralisatie en decentralisatie aangeduid (zie verderop).

Er wordt een toegevoegde waarde verwacht van het onderbrengen van taken in een andere organisatie, of van samenvoeging van verschillende taken. Een voorbeeld: omdat fiscale en economische fraude in de praktijk vaak samengaan, werd onlangs de Economische Controledienst (ECD) van het ministerie van Economische Zaken (EZ) geïntegreerd met de FIOD (de Fiscale Inlichtingen en Opsporingsdienst) van het ministerie van Financiën.

### 3.4 Externe verzelfstandiging

Een deel van de uitvoering van de centrale overheidstaken is belegd bij de zelfstandige bestuursorganen. De zbo's ontstaan op verschillende manieren, maar voor ons onderzoek is vooral de externe verzelfstandiging van belang. Bij een externe verzelfstandiging worden bij of krachtens de wet bestaande taken van het rijk overgedragen aan een zbo. In concreto betekent dit dat een (buiten)dienst geheel of deels wordt opgeheven, omdat de taken daarvan overgaan naar een zbo. Daarnaast worden ook zbo's in het leven geroepen die nieuwe taken gaan uitvoeren. Uiteraard gaat de instelling hiervan niet gepaard met een taakoverdracht.

Als voor een bepaalde taakuitvoering bij of krachtens wet bevoegdheden van een minister overgaan op een zbo, wordt de ministeriële verantwoordelijkheid hierdoor beperkt. Kenmerkend voor een zelfstandig bestuursorgaan is, dat het geen hiërarchische relatie met de verantwoordelijke minister heeft.<sup>6</sup>

Een zbo heeft of een publiekrechtelijke of een privaatrechtelijke organisatievorm; in sommige gevallen kan ook een natuurlijk persoon als zbo aangemerkt worden (notarissen, keuringsartsen). Een korte toelichting is nodig.<sup>7</sup>

Een publiekrechtelijk vormgegeven zbo kan onderdeel zijn van de Staat der Nederlanden, in welk geval dit zbo geen eigen rechtspersoonlijkheid bezit. Vaker komt het voor dat een publiekrechtelijk vormgegeven zbo wel eigen rechtspersoonlijkheid bezit. Het onderscheid is ook voor ons onderzoek belangrijk, omdat het archiefbeheer van een zbo zonder eigen rechtspersoonlijkheid een zorg van de verantwoordelijke minister is. De verzelfstandiging had immers alleen betrekking op de (primaire) taakuitvoering. Daarentegen is een publiekrechtelijk zbo met eigen rechtspersoonlijkheid zorgdrager in de zin van de Archiefwet art. 41. Voorbeelden van publiekrechtelijke zbo's met eigen rechtspersoonlijkheid zijn Staatsbosbeheer en de Informatie Beheer Groep. De huurcommissies daarentegen hebben geen eigen rechtspersoonlijkheid.

Privaatrechtelijke rechtspersonen die bij of krachtens wet belast worden met een taakuitvoering, beschikken daartoe over openbaar gezag. Vaak gaat het om al langer bestaande stichtingen, verenigingen of bedrijven, die op een goed moment binnen de overheidssfeer worden getrokken (verstatelijking). Bekende voorbeelden zijn de ziekenfondsen, de gezinsvoogdijinstellingen en de garages die als APK-station optreden. Ook deze groep is archiefwettelijk zorgdrager.

Een externe verzelfstandiging verschilt wezenlijk van een interne verzelfstandiging. Bij een interne verzelfstandiging wordt wel de bedrijfsvoering van een departementaal onderdeel anders ingericht (door invoering van een baten-lastenstelsel bijvoorbeeld), maar daarmee wordt niet de ministeriële verantwoordelijkheid beperkt. Een agentschap bijvoorbeeld blijft volledig ingebed in de departementale gezagstructuur. Een interne verzelfstandiging hoort dus thuis in de categorie 'organisatieverandering binnen een overheidsorgaan' (zie paragraaf 3.1).

### 3.5 Privatisering

Verzelfstandiging en privatisering worden nogal eens door elkaar heen gebruikt. Maar bij privatisering besluit de politiek een overheidsbedrijf of bepaalde overheidstaken uit de overheids-sfeer te halen en af te stoten aan de particuliere sector. Er zijn vele motieven voor privatisering, maar de belangrijkste beweegreden is wel dat de betreffende taak geen taak van de overheid behoort te zijn en daar in wezen niet thuishoort. Het kan zijn dat de taak wordt overge-

---

<sup>6</sup> Zie bijvoorbeeld ontwerp-Kaderwet zelfstandige bestuursorganen, memorie van toelichting, p. 9.

<sup>7</sup> Zie verder: Rijksarchiefinspectie, 'De andere overheidsorganen'. Archiefwet en zelfstandige bestuursorganen (2000), hoofdstuk 1 en 2.



dragen aan een particuliere instelling, niet zijnde een commercieel bedrijf. Een voorbeeld is de omzetting van de rijksmusea in stichtingen. Een verdergaande variant is het afstoten van een onderdeel van de overheid aan de markt. De verwachting is dan het onderdeel onder druk van de concurrentie in een markt beter zal gaan presteren. Een verdergaande vorm van privatisering is de afstoting van de staatsaandelen in de onderneming. Een voorbeeld hiervan is de Postbank NV. Deze laatste vorm van privatisering is overigens niet van direct belang voor het onderzoek, omdat zij geen gevolgen heeft voor het archiefbeheer.

In bijlage 4 hebben wij een overzicht van de privatiseringen bij het rijk sedert 1980 samengesteld.

### **3.6 Decentralisatie**

Als het rijk aan de lagere overheden taken en bevoegdheden overdraagt, noemt men dit decentralisatie. Het motief voor een dergelijke overdracht van taken is veelal de gedachte, dat de medeoverheden beter zicht hebben op de praktische gevolgen van maatregelen. De uitvoering van de overheidstaak beperkt zich in principe tot het grondgebied van de afzonderlijke provincies of gemeenten. Vandaar dat sprake is van territoriale decentralisatie.

In het verleden heeft het rijk onder meer taken op het gebied van volkshuisvesting, welzijn, regionaal economisch beleid, sociale voorzieningen en huisvesting van onderwijsinstellingen overgedragen.<sup>8</sup>

### **3.7 Centralisatie**

Taken die bij lagere overheden zijn ondergebracht, kunnen (weer) overgaan naar de centrale overheid. Zo is de vergunningverlening aan taxibedrijven, vroeger een zorg van de gemeenten, sinds kort een verantwoordelijkheid van het rijk.

Hoewel de term centralisatie hiervoor meestal niet wordt gebruikt, is het hier wel relevant op te merken dat ook van zbo's taken aan het rijk kunnen worden overgedragen. De taakoverdracht kan samengaan met de opheffing van dit orgaan. Bij de grote stelselherziening van de uitvoering van de arbeidsvoorziening en de sociale verzekeringswetten wordt de toezichtstaak van het College van Toezicht Sociale Verzekeringen (CTSV) binnenkort ondergebracht bij het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW). Het CTSV wordt opgeheven.<sup>9</sup>

---

<sup>8</sup> Rapport van de Bijzondere Commissie Vraagpunten Decentralisatie, pp. 138-154.

<sup>9</sup> Tweede Kamer, vergaderjaar 2000-2001, 26 448, nr. 19: brief van de minister van SZW over de toekomstige structuur van de uitvoering werk en inkomen.



## 4 Regelgeving

In dit hoofdstuk geven we eerst een overzicht van de regelingen die op dit moment voor de centrale overheid gelden, als de organisatieverandering gevolgen voor het archiefbeheer heeft. Daarna gaan we in op de inhoud van deze regelingen. Tenslotte bespreken we de vraag of de regelingen adequaat zijn en waar verbetering gewenst is.

Het gaat in dit hoofdstuk vooral om de regelingen die een algemene werking hebben, en dus niet voor een bepaalde instelling of overheidsorgaan gelden. Omdat de lagere overheden zowel bij decentralisatie als bij centralisatie medeverantwoordelijk zijn voor de archiefoverdracht, komen ook de archiefverordeningen voor provincies en gemeenten ter sprake. Voor de teksten van de geldende regelingen verwijzen we naar bijlage 2.

Mede op basis van het onderzoek hebben wij een brochure samengesteld, getiteld *Organisatieverandering en archiefbeheer: handreikingen voor de praktijk*. Hiermee wil de Rijksarchiefinspectie de archiefoverdracht bij organisatieveranderingen in de praktijk ondersteunen. De brochure bevat onder meer een aantal modelregelingen, toegesneden op de diverse vormen van organisatieverandering.

### 4.1 Welke regels zijn van toepassing?

Tabel 2 geeft aan welke regelingen voor de verschillende overheidsorganen van toepassing zijn. Het overheidsorgaan is hierbij het uitgangspunt. Vervolgens geven we in deze paragraaf een toelichting op genoemde regelingen.

Tabel 2: Archiefoverdracht en toepasselijke regelgeving

Soort overheidsorgaan	Toepasselijke regelgeving					
	1	2	3	4	5	6
Ministerie		X	X	X	X	X
Hoog college van staat	X			X	X	
Pbo-orgaan		X			X	X
Zelfstandig bestuursorgaan	X		X	X	X	
Orgaan lagere overheid	X			X	X	X
Private instelling		X			X	

#### 4.1.1 *Archiefwet 1995, artikel 4*

Voor de gehele overheid geldt sinds 1996 artikel 4 van de *Archiefwet 1995*. Artikel 4 bepaalt dat een regeling waarbij een organisatieverandering tot stand wordt gebracht, ook een voorziening moet bevatten over het beheer van de archiefbescheiden van de betrokken overheidsorganen. Hóe de voorziening vorm wordt gegeven, laat de wetgever over aan het overheidsorgaan.<sup>10</sup>

Hierbij zijn de ministeries vooralsnog gebonden aan het *Besluit archiefoverdrachten rijksadministratie*.

Het derde lid van artikel 4, zo blijkt uit de memorie van toelichting, heeft betrekking op de privatisering van overheidstaken.

#### 4.1.2 Besluit archiefoverdrachten rijksadministratie

Voor de ministeries geldt nog steeds het *Besluit archiefoverdrachten rijksadministratie* (Stb. 1988, 541). De regeling is destijds naar aanleiding van twee grote privatiseringen - van de PTT en de Postcheque- en Girodienst - tot stand gebracht. De regeling beoogde op dit punt een 'zoveel mogelijk gelijkvormige werkwijze' bij de ministeries te bevorderen.

Het besluit is de meest uitgebreide regeling inzake de archiefoverdracht bij een organisatieverandering.

Het *Besluit archiefoverdrachten rijksadministratie* was een uitwerking van het *Besluit algemene secretariaaangelegenheden* (KB ASAR). Toch is het Besluit archiefoverdrachten niet tegelijk met het KB ASAR ingetrokken. De wetgever vond gelijktijdige intrekking niet noodzakelijk, omdat het Besluit archiefoverdrachten niet op grond van, maar overeenkomstig het in art. 3 van het KB ASAR bepaalde is vastgesteld.<sup>11</sup>

Meer dan vijf jaar na de invoering van de *Archiefwet 1995* is het Besluit archiefoverdrachten nog steeds niet aangepast aan de nieuwe wet. Een nieuwe regeling is wel ontworpen, namelijk de *Aanwijzingen archiefoverdrachten ministeries*. Een eindontwerp van deze aanwijzingen kwam medio 1999 tot stand, maar dit is nog niet voor vaststelling aan de minister-president voorgelegd.

De nieuwe aanwijzingen stellen - in tegenstelling tot het huidige *Besluit archiefoverdrachten rijksadministratie* - geen regels aan de archiefoverdracht bij een organisatieverandering binnen een ministerie. Het is de bedoeling dat de regeling hiervan in de departementale archiefbeheersregels ex artikel 14 *Archiefbesluit 1995* een plaats krijgt.

#### 4.1.3 Aanwijzingen inzake zelfstandige bestuursorganen

Aanwijzing 124v, tweede lid van de *Aanwijzingen inzake zelfstandige bestuursorganen* (Stcrt. 1996, 177)<sup>12</sup> betreft het overgaan van personeel, rechten, bezittingen en verplichtingen van de staat naar een nieuw zbo. Hiertoe behoort ook een deel van de archiefbescheiden.

Overeenkomstig de bepalingen van het *Besluit archiefoverdrachten rijksadministratie* bepaalt de aanwijzing, dat (alleen) de archiefbescheiden die nog nodig zijn voor het afdoen van niet-afgedane zaken, worden overgedragen aan het zbo. De aanwijziging bevat geen modelbepaling voor de archiefoverdracht, als een zbo wordt opgeheven. De aanwijzing geldt alleen voor zbo's met een eigen publiekrechtelijke rechtsvorm, en geldt dus niet voor publiekrechtelijke zbo's zonder rechtspersoonlijkheid en evenmin voor privaatrechtelijke zbo's. Voor de tekst van het model, zie bijlage 2 van dit rapport.

#### 4.1.4 Organisatieregelingen

Zojuist zagen we al dat artikel 4 van de *Archiefwet 1995* bij organisatieveranderingen een 'voorziening' voorschrijft voor de archiefbescheiden.

---

<sup>10</sup> Memorie van toelichting: "Een algemeen voorschrift ... is bezwaarlijk te geven, omdat een en ander in sterke mate afhankelijk is van de specifieke omstandigheden."

<sup>11</sup> Zie nota van toelichting op het besluit tot intrekking van het KB ASAR van 15 december 1995, Stb. 1996, 16.

<sup>12</sup> Zoals gewijzigd bij de vierde wijziging, Stcrt. 2000, nr. 191.

Hierdoor sluit de *Archiefwet 1995* aan bij een langer bestaande praktijk. In tal van organisatieregelingen zijn bepalingen opgenomen over de bestemming en het beheer van de archiefbescheiden. Bijvoorbeeld in de *Machtigingswet Koninklijke PTT Nederland NV*, Stb. 1988, 521, art. 10. Het gaat in dit geval om een privatisering:

*'De onder het Staatsbedrijf berustende archiefbescheiden worden, met uitzondering van die welke betrekking hebben op de regelgevende taken van het Staatsbedrijf, ter beschikking gesteld aan de Koninklijke PTT Nederland NV. Daarvan wordt een verklaring opgemaakt die ten minste inhoudt een specificatie van deze archiefbescheiden. (...)'*

Ook instellingsbesluiten van tijdelijke overheidsorganen bevatten vaak een bepaling over de archiefbestemming bij opheffing van het orgaan. Dit gebeurde tot 1995 ter uitvoering van *Archiefbesluit 1968*, art. 50 (nu: *Archiefwet 1995*, artikel 4, lid 2).

Verzelfstandigingswetten bevatten nogal eens de – onjuiste – bepaling dat het gehele archief aan het nieuwe zbo wordt overgedragen.<sup>13</sup>

#### 4.1.5 Archiefbeheersregels van ministeries

Op grond van artikel 14 van het *Archiefbesluit 1995* stellen de zorgdragers van de centrale overheid (rijk, zbo's, pbo-organen) regels voor het beheer van hun archiefbescheiden vast. Eén van de te regelen onderwerpen is de archiefoverdracht bij een organisatieverandering. In een kort geleden gepubliceerd onderzoeksrapport stelde de Rijksarchiefinspectie vast dat vrijwel geen van de ministeries het *Besluit archiefoverdrachten rijksadministratie* in de beheersregels heeft verwerkt.<sup>14</sup>

#### 4.1.6 Archiefverordeningen voor provincies en andere lagere overheden

Bij herindelingen van gemeenten en provincies geldt de *Wet algemene regelen gemeentelijke indeling*, Stb. 1984, 475 (ingrijpend gewijzigd in 1991, Stb. 315, in het bijzonder de artikelen 70, 71 en 71a). Deze wet regelt de archiefoverdracht bij opheffing en taakoverdracht.

De modelarchiefverordening voor provincies, gemeenten en andere lagere overheden van het Landelijk Overleg Provinciale Archiefinspecteurs (LOPAI) verplicht archiefbeheerders een organisatieverandering mee te delen aan de provinciale archiefinspecteur.<sup>15</sup> De diverse model- 'Besluiten informatiebeheer', ook van het LOPAI, bevatten geen verdere voorschriften over archiefoverdracht. Wel heeft het LOPAI voor de verschillende soorten organisatieverandering een modelregeling opgesteld.<sup>16</sup>

Met archiefverordeningen en besluiten archiefbeheer stellen de zorgdragers zelf voorschriften vast voor het archiefbeheer van de onder hun gezag vallende overheidsorganen.

---

<sup>13</sup> Zie bijvoorbeeld *Besluit Nederlands bureau brandweereexamens*, Stb. 1994, 151 en *Wet Onafhankelijke Post- en Telecommunicatieautoriteit*, Stb. 1997, 320.

<sup>14</sup> *Archiefbeheersregels bij de rijksoverheid. Deelrapport 3: kwaliteit en inhoud*, april 2001.

<sup>15</sup> LOPAI, *Modellen archiefregelingen (1996)*: zie *Model Archiefverordening provincies*, art. 15 a en *Model Archiefverordening gemeenten / waterschappen*, art. 20 a.

<sup>16</sup> LOPAI, *Modellen archiefregelingen (1996)*, pp. 129-136. Zie ook de brochure van de *Rijksarchiefinspectie - Organizatieverandering en archiefbeheer: handreikingen voor de praktijk -*, die gelijktijdig met dit rapport verschijnt.

#### 4.1.7 Inmiddels vervallen regelingen

Het onderzoek naar organisatieveranderingen betrof de periode 1991-1998. Tot 1996 gold nog de *Archiefwet 1962* en het *Archiefbesluit 1968*. Artikel 50 van het *Archiefbesluit 1968* bepaalde, dat regels moesten worden gesteld bij de instelling van een college van advies en bijstand of van een ander tijdelijk orgaan. De regels moesten ook bepalingen bevatten over de bewaring van archiefbescheiden van een dergelijk rijksorgaan na de opheffing ervan.

De ministers moesten er bovendien voor zorgen dat bij de opheffing van een onder hen ressorterend rijksorgaan regels voor de bewaring van archiefbescheiden werden gesteld, 'voor zover hierin niet reeds is voorzien.'<sup>17</sup> *De Aanwijzingen inzake externe adviesorganen* (Stcrt. 1987, 67) bevatten een bepaling die met artikel 50 *Archiefbesluit 1968* overeenkwam. Deze aanwijzingen zijn per 8 maart 1998 vervallen (Stcrt. 1998, 45).

Tot voor kort stond in de eerder vermelde *Aanwijzingen inzake zelfstandige bestuursorganen* (zie 4.1.3) de modelbepaling, dat bij de verzelfstandiging van een departementale dienst (onderdeel) de archiefbescheiden zouden overgaan naar het nieuwe zbo. Deze bepaling is kort geleden op aandringen van de algemene rijksarchivaris gewijzigd.<sup>18</sup> Uitvoering van de aanwijzingen leidde ertoe dat het afgesloten archief aan het overheidsorgaan dat dit archief gevormd had, werd onttrokken. Daardoor werd het archief van de oorspronkelijke zorgdrager incompleet en kon het zijn rol als bron voor verantwoording en historisch onderzoek niet meer vervullen.

#### 4.2 Inhoud van de regels

Van de regelingen die voor de centrale overheid gelden, komt eigenlijk alleen het *Besluit archiefoverdrachten rijksadministratie* voor bespreking in aanmerking. Het is de enige substantiële regeling. Een bijkomende reden om op deze regeling dieper in te gaan is, dat zij ten grondslag aan overeenkomstige regelingen bij de lagere overheden (de in paragraaf 4.1.6 genoemde modelregelingen voor archiefoverdracht).

We besteden eerst aandacht aan de systematiek van het *Besluit archiefoverdrachten rijksadministratie* en daarna aan de eisen die het Besluit archiefoverdrachten aan de archiefoverdracht of terbeschikkingstelling van archief stelt.

##### 4.2.1 De systematiek

Het *Besluit archiefoverdrachten rijksadministratie* beoogt blijkens de nota van toelichting:

*'enerzijds het archivistische leerstuk, dat een archief een bijeen te houden geheel is, en anderzijds de dagelijkse praktijk, die vereist dat men, ook na gewijzigde omstandigheden in de organisatie, om redenen van continuïteit over de relevante stukken moet kunnen beschikken, met elkaar te verzoenen.'*

Het Besluit archiefoverdrachten bevat voor een drietal organisatieveranderingen voorschriften over de archiefoverdracht van archiefbescheiden, namelijk bij:

- reorganisatie
- opheffing
- privatisering.

Aan de eerste twee begrippen geeft het Besluit archiefoverdrachten een specifieke betekenis;

---

<sup>17</sup> Art. 50, eerste lid, is opgenomen in *Archiefwet 1995*, art. 4, tweede lid; art. 50, tweede lid, is overgenomen in *Archiefwet 1995*, art. 4, eerste lid.

<sup>18</sup> Vierde wijziging *Aanwijzingen voor de regelgeving*, Stcrt. 2000, nr. 191, p. 3; zie bijlage 2 van dit rapport.

vandaar dat wij hier kort bij stilstaan. Met 'reorganisatie' bedoelt het besluit de gedeeltelijke taakoverdracht van een ministerie of archiefvormend onderdeel daarvan aan een ander overheidsorgaan of aan een ander (archiefvormend) onderdeel van hetzelfde ministerie. Met 'opheffing' bedoelt het Besluit archiefoverdrachten de volledige beëindiging van taken of volledige taakoverdracht door een ministerie aan een ander overheidsorgaan.

Het Besluit archiefoverdrachten maakt voor de drie typen van organisatieverandering telkens een onderscheid tussen archiefbescheiden betreffende afgedane zaken (het 'afgesloten archief') en archiefbescheiden betreffende zaken die nog in behandeling zijn (het 'lopende archief').

Het besluit noemt de volgende actoren:

- de ministeries of de archiefvormende onderdelen daarvan;
- de andere overheidsorganen. Hiermee zijn andere zorgdragende overheidsorganen dan het ministerie in verandering bedoeld. Dat kan dus een ander ministerie zijn.

Het Besluit archiefoverdrachten is niet op alle punten duidelijk. Over de kwaliteit komen wij later nog te spreken (zie paragraaf 4.3.2). Hier geven wij alleen de hoofdlijnen van de regeling weer die geen enkel misverstand toelaten:

- 1 Bij de archiefoverdracht aan een ander overheidsorgaan gaat de zorg voor dit archief(deel) naar dit orgaan over. Bij de archiefoverdracht binnen hetzelfde ministerie gaat alleen het beheer over, en niet de zorg.
- 2 De archiefbescheiden betreffende nog lopende zaken gaan over naar het andere overheidsorgaan of naar een ander archiefvormend onderdeel van hetzelfde ministerie.
- 3 Archiefbescheiden betreffende zaken die afgehandeld zijn, blijven onder het beheer van het ministerie dat deze gevormd heeft.
- 4 Bij opheffing van het overheidsorgaan gaat zowel het afgesloten als het lopende archief over naar het andere overheidsorgaan. Als er geen rechtsopvolger is, gaat het gehele archief over naar de liquiderende instantie.
- 5 Zijn er verschillende rechtsopvolgers, dan gaat het archief over naar het overheidsorgaan (of onderdeel daarvan) waaraan het merendeel der taken wordt overgedragen.
- 6 Bij privatisering gelden andere regels. Niet alleen het afgesloten maar ook het lopende archiefdeel wordt alleen (tijdelijk) aan het te privatiseren onderdeel ter beschikking gesteld. De zorg voor de archiefbescheiden blijft bij het ministerie berusten.
- 7 Voor de bedrijfsvoering of taakuitvoering kunnen archiefstukken die tot het afgesloten archief behoren, ook voor een ander onderdeel van het ministerie of van het andere overheidsorgaan van belang zijn (zie bijvoorbeeld de in punt 5 geschetste situatie). In zulke gevallen zijn die belanghebbenden bevoegd inzage te krijgen of kopieën daarvan te laten maken. Verder is (tijdelijke) uitlening of terbeschikkingstelling mogelijk.<sup>19</sup>

---

*19 Met uitlening wordt volgens art. 19 van het – in 1996 ingetrokken – KB ASAR bedoeld het uitlenen van dossiers aan een ander organisatieonderdeel binnen het eigen ministerie; met ter beschikkingstelling is blijkens art. 23 van hetzelfde besluit het ter beschikking stellen van archiefbescheiden aan een ander overheidsorgaan bedoeld. Zie ook Besluit Archiefoverdrachten rijksadministratie, nota van toelichting.*

We vatten het bovenstaande voor de duidelijkheid nog schematisch samen. In paragraaf 4.3.2 nuanceren we dit beeld nog.

Tabel 3: Archiefoverdracht volgens het Besluit archiefoverdrachten rijksadministratie

Status bescheiden	Reorganisatie		Opheffing		Privatisering	
	M	A	M	A	M	A
Niet-afgedane zaken		X		X	X	
Afgedane zaken	X			X	X	

M = ministerie dat haar organisatie verandert

A = ander onderdeel van het ministerie of ander overheidsorgaan waaraan (merendeel der) taken toevalt of dat - bij een volledige beëindiging van taken - belast wordt met de liquidatie.

#### 4.2.2 Eisen aan de archiefoverdracht

Bij een archiefoverdracht als gevolg van een organisatieverandering moet de beheerder volgens het *Besluit archiefoverdrachten rijksadministratie* aan een aantal eisen voldoen. Deze eisen zijn van procedurele en administratieve aard. We gaan achtereenvolgens in op de eisen die het Besluit archiefoverdrachten stelt aan de:

- archiefoverdracht binnen hetzelfde overheidsorgaan;
- vervreemding in het algemeen;
- vervreemding aan private organisaties;
- terbeschikkingstelling.

##### - **Archiefoverdracht binnen hetzelfde overheidsorgaan**

Bij archiefoverdracht binnen hetzelfde overheidsorgaan verandert niet de zorg voor, maar mogelijk wel het beheer van de archiefbescheiden. Dit laatste gebeurt als het archief (of een deel daarvan) aan een ander archiefvormend onderdeel wordt overgedragen. In zo'n situatie wordt van de overdracht een procesverbaal opgemaakt waarbij een specificatie van de overgedragen archiefbescheiden wordt gevoegd.

##### - **Vervreemding aan een ander overheidsorgaan**

'Vervreemding' is de publiekrechtelijke handeling tot overdracht van de zorg voor en het beheer van de archiefbescheiden. De overdracht kan plaatsvinden aan een andere zorgdrager of aan een instelling die buiten de Archiefwet valt. Hieronder zetten we uiteen welke procedure een overheidsorgaan bij vervreemding aan een ander overheidsorgaan moet volgen.

De procedure van vervreemding is in artikel 8 van de *Archiefwet 1995* en in art. 7-8 van het *Archiefbesluit 1995* geregeld.<sup>20</sup> De hoofdregel is in art. 8, lid 1 van de Archiefwet neergelegd. Voor de vervreemding is een besluit van of namens de zorgdrager nodig. Het gaat om een besluit in de zin van de *Algemene Wet bestuursrecht*. De zorgdrager neemt het besluit na machtiging van de minister van OCenW (namens deze de algemene rijksarchivaris). Deze machtiging is ook nodig bij de vervreemding van archiefbescheiden door lagere overheden. Bij de vervreemding van archiefbescheiden van hoge colleges van staat en het Kabinet van de Koningin wordt de machtiging bij koninklijk besluit verleend.

Artikel 8, lid 2, van de *Archiefwet 1995* bepaalt dat geen machtiging is vereist, als de vervreemding geschiedt ter uitvoering van een in enige wet neergelegd voorschrift.<sup>21</sup> Een dergelijk



voorschrift treft men nogal eens aan in wetgeving waarbij of krachtens welke een zelfstandig bestuursorgaan in het leven wordt geroepen.<sup>22</sup>

Bij de aanvraag en de bekendmaking van een machtigingsbesluit tot vervreemding moet de zorgdrager kunnen aantonen dat hij rekening heeft gehouden met de belangen en waarden die in art. 2, lid 1 van het *Archiefbesluit 1995* zijn omschreven.

In alle gevallen dat vervreemding plaatsvindt is het noodzakelijk een verklaring van vervreemding op te maken, die een specificatie van de betreffende bescheiden bevat en verder aangeeft op grond waarvan en op welke wijze de vervreemding is geschied.<sup>23</sup>

#### - **Vervreemding aan private organisaties**

Bij vervreemding aan een ander overheidsorgaan blijft het archief binnen de overheids sfeer. Uiteindelijk kan het archief in een archiefbewaarplaats komen. Dit ligt heel anders wanneer de overheid vervreemdt aan een particulier of een particuliere instelling. Daarmee gaat immers de eigendom voor die archiefbescheiden over in particuliere handen. De bescheiden vallen niet meer onder de Archiefwet en komen, als ze voor bewaring in aanmerking komen, niet meer automatisch in een archiefbewaarplaats. De procedure is in dit geval zwaarder.<sup>24</sup> De praktijk laat zien dat deze vorm van vervreemding uitzonderlijk is.<sup>25</sup>

Alleen in bijzondere gevallen zal de minister van OCenW een verzoek om vervreemding van archiefbescheiden aan instellingen of personen buiten de overheid honoreren. De toelichting op artikel 7 van het *Archiefbesluit 1995* laat hierover weinig misverstand open:

*'In beginsel zal een verzoek om een machtiging tot vervreemding van archiefbescheiden alleen worden gehonoreerd, indien de vervreemding geschiedt aan een zorgdrager in de zin van de wet. Maar vervreemding aan archiefbeherende instellingen en documentatiecentra is niet uitgesloten.'*

De uitspraak van de minister sluit de overdracht van overheidsarchief en daarmee de vervreemding van archief aan geprivatiseerde onderdelen van de overheid eigenlijk al uit. Vervreemding van archiefbescheiden aan een privaatrechtelijke organisatie bij een privatisering is ook niet goed mogelijk, als men art. 8 van de wet naast art. 4, lid 3 van de *Archiefwet 1995* legt. Dit artikel staat immers bij een privatisering alleen terbeschikkingstelling van archiefbescheiden toe. De zorg kan niet overgedragen worden. Daarmee is vervreemding van de baan. Voor zover de Rijksarchiefinspectie weet, heeft de minister van OCW geen verzoeken voor een machtiging in dergelijke gevallen ontvangen.

Zoals wij in de vorige paragraaf zagen, is voor een vervreemding ter uitvoering van een wette-

---

<sup>20</sup> In het *Archiefbesluit 1968* was de materie in art. 8 geregeld. Voor een toelichting en schematische weergave van de procedure, zie Ketelaar, *Archiefrecht*, B7-1/4 en B8-1.

<sup>21</sup> Bij het ontwerpen van de *Archiefwet* werd hierbij gedacht aan art. 1518 *Burgerlijk Wetboek*, dat de verkoper van een zaak verplicht tot levering van de eigendomsbewijzen, voor zover deze aanwezig zijn. De *Archiefwet 1995* zelf biedt ook verschillende voorbeelden: zie art. 10 en art. 46, lid 3.

<sup>22</sup> Zelfstandige bestuursorganen worden in beginsel bij of krachtens wet in het leven geroepen; zie *Aanwijzingen voor de regelgeving bij verzelfstandigingen*, 124e.

<sup>23</sup> *Archiefbesluit 1995*, art. 8.

<sup>24</sup> Er moet aantoonbaar overleg gevoerd zijn met materie- en archiefdeskundigen en met de algemene rijksarchivaris; zie art. 7, lid 1, en art. 3 *Archiefbesluit 1995*.

<sup>25</sup> Zie advies van de Raad voor Cultuur van 16 december 1996, kenmerk arch-96.1092/2, en het besluit van de algemene rijksarchivaris naar aanleiding van een verzoek om vervreemding van te vernietigen archiefbescheiden aan Aviodom Schiphol.

lijk voorschrift geen machtiging nodig (art. 8, lid 2 *Archiefwet 1995*). In verbinding met art. 4, lid 3 van de *Archiefwet 1995* lijkt deze aanpak echter geen reële optie te zijn (zie voorgaande alinea).

#### - **Terbeschikkingstelling**

Uitlening en terbeschikkingstelling van archiefbescheiden worden geadministreerd.

Bij privatisering maakt de zorgdrager, overeenkomstig artikel 4, lid 3 van het Besluit archiefoverdrachten, een verklaring op over de ter beschikking gestelde bescheiden, waarvan ook de Algemene Rijksarchivaris een exemplaar ontvangt. Zowel de *Archiefwet 1995*, artikel 4, lid 3, als het Besluit archiefoverdrachten binden de termijn die in de regeling aan de terbeschikkingstelling wordt gesteld, aan een maximum van twintig jaar. Dit betekent echter niet dat deze archiefstukken niet in bijzondere gevallen langer dan twintig jaar ter beschikking kunnen worden gesteld. Het betekent alleen dat de regeling dan vernieuwd moet worden, zoals ook een selectielijst na maximum twintig jaar vernieuwd moet worden. De maximumtermijn is bedoeld om zicht te houden op de noodzaak en gevolgen van de terbeschikkingstelling.

### **4.3 Kwaliteit van de regelgeving**

Regelgeving moet aan verschillende eisen voldoen. Belangrijke eisen zijn helderheid van structuur en redactie, consistentie, conformiteit met andere regelingen, uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid. De algemene kwaliteitseisen zijn vastgelegd in de *Aanwijzingen voor de regelgeving*.

In deze paragraaf kijken we, of artikel 4, lid 3 van de *Archiefwet 1995* en het *Besluit archiefoverdrachten rijksadministratie* aan deze eisen voldoen.

#### **4.3.1 Helderheid van structuur en redactie**

De tekst van art. 4, lid 3 van de *Archiefwet 1995* luidt als volgt:

*Een regeling waarbij taken van een overheidsorgaan geheel of gedeeltelijk worden overgedragen aan een rechtspersoon houdt een voorziening in omtrent de terbeschikkingstelling aan die rechtspersoon van de op die taken betrekking hebbende archiefbescheiden.*

Pas uit de toelichting blijkt, dat het om de archiefoverdracht bij privatisering van overheidstaken gaat.<sup>26</sup> Zonder de toelichting zou men gemakkelijk kunnen denken, dat het ook om de archiefoverdracht aan publiekrechtelijke rechtspersonen (zbo's met eigen rechtspersoonlijkheid, pbo-organen, lagere overheden) zou kunnen gaan. Op de overdracht aan de organen van publiekrechtelijke rechtspersonen is echter artikel 4, lid 1 van de *Archiefwet 1995* van toepassing. Daar is sprake van de taakoverdracht van een overheidsorgaan 'aan een ander overheidsorgaan'.

Hoewel zij niet naar elkaar verwijzen, moeten art. 4 en art. 8 van de *Archiefwet 1995* in samenhang gelezen worden. Art. 8 regelt de vervreemding van archiefbescheiden aan een ander overheidsorgaan. Hiervan is sprake bij een externe organisatieverandering, waarbij overdracht van zorg en beheer van archiefbescheiden plaatsvindt.

---

<sup>26</sup> Zie memorie van toelichting art. 4; Het Besluit archiefoverdrachten rijksadministratie plaatst de desbetreffende regels onder het kopje 'privatisering', dat in de begripsbepalingen omschreven is.

### 4.3.2 Consistentie

In paragraaf 4.2.1 gaven we aan dat het Besluit archiefoverdrachten niet op alle onderdelen duidelijk is. Mogelijk is de regeling zelfs inconsistent. De onduidelijkheid doet zich voor als we te maken hebben met de opheffing van een onderdeel van een ministerie. Hoe verloopt dan de archiefoverdracht? Wat gebeurt er met name met het afgesloten archiefgedeelte van het op te heffen onderdeel van het ministerie? Grotere duidelijkheid is wenselijk, omdat juist deze vorm van organisatieverandering vaak voorkomt, bijvoorbeeld bij een externe verzelfstandiging.

Kijken we eerst naar artikel 3, lid 2, van het *Besluit archiefoverdrachten rijksadministratie*:

*‘De archiefbescheiden betreffende zaken, die op het moment van opheffing reeds zijn afgedaan, worden (...) overgedragen aan het archiefvormende onderdeel van hetzelfde ministerie of het andere overheidsorgaan, dat het grotere deel van de taken wordt toegewezen dan wel met de afwikkeling van de opheffing wordt belast. (...)’*

Kijkt men daarna naar artikel 1 bij de definities onder ‘opheffing’, dan is deze vorm van organisatieverandering omschreven als *‘de situatie waarbij de taken van een ministerie of archiefvormend onderdeel worden beëindigd of overgedragen aan een ander overheidsorgaan.’*

Analyseert men beide bepalingen, dan onderkent het Besluit archiefoverdrachten bij een opheffing vier mogelijkheden:

- 1 De taken van een archiefvormend onderdeel van een ministerie worden beëindigd;
- 2 De taken van een ministerie worden beëindigd;
- 3 De taken van een archiefvormend onderdeel van een ministerie worden overgedragen aan een ander overheidsorgaan;
- 4 De taken van een ministerie worden overgedragen aan een ander overheidsorgaan.

De vijfde mogelijkheid wordt niet genoemd: de taken van een archiefvormend onderdeel van een ministerie kunnen ook aan ander (archiefvormend) onderdeel van hetzelfde ministerie overgedragen te worden.

Als we nu nagaan welke vorm van archiefoverdracht bij de onderscheiden vormen van opheffing hoort, dan geeft het Besluit archiefoverdrachten daarop geen helder antwoord. We proberen in het volgende de draden te ontwarren en gaan hierbij uit van het leidend beginsel van het Besluit archiefoverdrachten.

Leidend beginsel van de regeling is dat het archivalische leerstuk dat het archief een bijeen te houden geheel is, verzoend kan worden met de behoefte van de praktijk om ook na een organisatieverandering over de benodigde stukken te kunnen beschikken. In die behoefte van de dagelijkse praktijk wordt voorzien door de stukken betreffende niet-afgehandelde zaken aan het andere archiefvormende onderdeel van hetzelfde ministerie of aan het andere overheidsorgaan over te dragen. Verder kan het andere onderdeel / overheidsorgaan over de stukken betreffende afgehandelde zaken beschikken. Met deze kennis keren we terug naar de vijf vormen van opheffing en geven wij bij elke vorm de manier van overdracht aan.

Tabel 4: Archiefoverdracht bij 'opheffing'

Vormen van opheffing	Vormen van archiefoverdracht
Beëindiging van de taken van een archiefvormend onderdeel van een ministerie (zonder taakoverdracht)	Lopend en afgesloten archief gaan over naar het andere (archiefvormende) onderdeel van hetzelfde ministerie, dat belast is met de afwikkeling van de opheffing van dat onderdeel
Beëindiging van de taken van een ministerie (zonder taakoverdracht)	Lopend en afgesloten archief gaan over naar het (archiefvormende) onderdeel van hetzelfde ministerie of naar een ander overheidsorgaan dat belast is met de afwikkeling van de opheffing van dat ministerie
Overdracht van de taken van een archiefvormend onderdeel van een ministerie aan een ander (archiefvormend) onderdeel van hetzelfde ministerie	Lopend en afgesloten archief gaan over naar het andere (archiefvormende) onderdeel van hetzelfde ministerie
Overdracht van de taken van een archiefvormend onderdeel van een ministerie aan een ander overheidsorgaan	Lopend archief gaat over naar het andere overheidsorgaan; het afgesloten archief gaat over naar een ander (archiefvormend) onderdeel van hetzelfde ministerie
Overdracht van de taken van een ministerie aan een ander overheidsorgaan	Lopend en afgesloten archief gaan over naar het andere overheidsorgaan

In de eerste twee gevallen gaat het om een beëindiging van de taken zonder meer. Dit betekent dat de lopende zaken afgewikkeld moeten worden. Er moet een voorziening voor het lopende en gesloten archief getroffen worden. Het gehele archief gaat of naar het andere archiefvormende onderdeel of naar het overheidsorgaan dat met de afwikkeling van de opheffing is belast.

Worden bepaalde taken bij een archiefvormend onderdeel van een ministerie worden beëindigd en worden overgedragen aan een ander onderdeel van hetzelfde ministerie of aan een ander overheidsorgaan (geval 3 en 4), dan betekent dit in geval 3 dat het lopende en het afgesloten archief overgaan naar het andere onderdeel.

In geval 4 gaat alleen het lopende archief over naar het andere overheidsorgaan. Het afgesloten archief blijft achter bij het ministerie en wordt verder beheerd door een ander archiefvormend onderdeel van dat ministerie. Het ministerie moet nog met het afgesloten archief werken. Niet om de taak van het zelfstandige organisatieonderdeel uit te voeren, maar wel om verantwoording over het gevoerde beleid af te leggen.

Er is nog een ander argument om het afgesloten archief niet over te dragen aan het andere overheidsorgaan. Want deze overdracht rijmt niet met het eerder geciteerde – beginsel '*dat een archief een bijeen te houden geheel is*'. Dit (herkomst)beginsel dient de integriteit en toegankelijkheid van een archief. Aantasting van dit beginsel brengt de mogelijkheid tot het verschaffen van informatie aan de burger en het doen van historisch onderzoek in gevaar.<sup>27</sup>

Bij de overdracht van de taken aan een ander overheidsorgaan (geval 5) is er geen andere

mogelijkheid dan dat het lopend en het afgesloten archief in hun geheel overgaan naar het andere overheidsorgaan.

We hebben hierboven inzicht gegeven in de gevolgen die de opheffing van een onderdeel van een ministerie heeft voor het archiefbeheer. De bepalingen van het Besluit archiefoverdracht zouden aan helderheid winnen, als de redactie als volgt wordt gewijzigd:

- In artikel 3, lid 2 wordt vóór 'archiefvormende onderdeel' het woord 'andere' ingevoegd.
- In de definitie wordt vóór 'aan een ander overheidsorgaan' de woorden 'aan een ander archiefvormend onderdeel van hetzelfde ministerie of' ingevoegd.

Tot slot moeten we nog een andere inconsequentie opmerken. Ingevolge artikel 2 van het Besluit archiefoverdrachten dient van een archiefoverdracht bij 'reorganisatie' aan een ander overheidsorgaan een verklaring van vervreemding te worden opgemaakt. Bij de opheffing van de taken en archiefoverdracht aan een ander overheidsorgaan geldt deze verplichting echter niet. Dit is niet consequent.

### 4.3.3 Uitvoerbaarheid

De terbeschikkingstelling van archiefbescheiden aan een geprivatiseerde onderdeel van het rijk wordt geregeld in een regeling, protocol of overeenkomst (zie art. 4, derde lid *Archiefwet 1995*). De regeling houdt onder meer in een voorziening over de termijn van terbeschikkingstelling. Deze kan hooguit twintig jaar zijn. De bepaling heeft in de praktijk tot de opvatting geleid, dat de terbeschikkingstelling niet langer dan twintig jaar mag duren. Dit is echter niet het geval. Het is mogelijk de regeling, protocol of overeenkomst vóór het aflopen van de termijn te herzien en in de nieuwe regeling een nieuwe termijn vast te leggen.

---

*27 Enige nuancering is hier overigens op zijn plaats. Het herkomstbeginsel geldt niet of minder, als het desbetreffende archief gevormd is door een archiefbeherend onderdeel. Dan hanteert het onderdeel een eigen stelsel van archiefbeheer, dat niet of in mindere mate aansluit op de andere beheersstelsels binnen het overheids-orgaan. In deze situatie zou een volledige overdracht van de bescheiden met betrekking tot de afgedane zaken – vanuit archivistisch oogpunt - mogelijk moeten zijn.*



## 5 Archiefoverdracht in de praktijk

Wij hebben in een aantal praktijksituaties onderzocht hoe daar bij organisatieveranderingen is omgegaan met het archiefbeheer. Voor alle duidelijkheid merken wij op dat het hier niet gaat om een inspectie, waarvan het primaire doel is een oordeel te geven over het archiefbeheer in de betreffende organisatie. Wel gaat het erom informatie over de toepassing van de regelgeving in de praktijk te verzamelen, om op grond daarvan aandachtspunten en aanbevelingen te formuleren waarmee elke organisatie van de centrale overheid haar voordeel kan doen.

### 5.1 Aanpak onderzoek

#### 5.1.1 Onderzochte organisatieveranderingen

Om zicht te krijgen op de organisatieveranderingen in de praktijk, hebben we negen organisatieveranderingen uit de periode 1991-1998 als praktijkgeval gekozen. Voor een overzicht van deze praktijkgevallen verwijzen we naar bijlage 1. Van elk type organisatieverandering onderzochten wij één of meer gevallen. Het gaat om de volgende vormen van organisatieverandering:

- interne organisatieverandering
- integratie of samenvoeging
- externe verzelfstandiging en privatisering
- decentralisatie
- centralisatie.

Bij de keuze van de praktijkgevallen hanteerden we als uitgangspunt, dat de organisatieverandering zich af moest spelen op het niveau van een directoraat, directie of (buiten)dienst. Regelmatig bleek een groot aantal actoren betrokken te zijn bij een organisatieverandering. Een voorbeeld hiervan is de verzelfstandiging van de Arbeidsvoorziening. Bij de verzelfstandiging van het toenmalige directoraat-generaal voor de Arbeidsvoorziening tot de Arbeidsvoorzieningsorganisatie (1991) waren, naast de Haagse top, een kleine honderd districtbureaus en arbeidsbureaus met bijkantoren betrokken.

In de praktijk bleek dat soms verschillende veranderingen tegelijkertijd werden beoogd. Zo ging de samenvoeging van de kamers van koophandel in Noord-Holland gepaard met een interne herverdeling van taken. In tabel 5 op de volgende pagina is het – gelijktijdig - voorkomen van de diverse vormen van organisatieverandering per praktijkgeval in beeld gebracht.

Bij de onderzochte gevallen duurde de organisatieverandering gemiddeld drie jaar, de oriëntatiefase meegerekend.

Tabel 5: De praktijkgevallen

Type organisatieverandering	Onderzochte organisaties								
	VWS / Cultuur en OCenW	KvK Amsterdam	Raden voor de Kinderbesch.	RGD en EZ	Staatsbosbeheer	ABP	AVO en SZW	Rijkswaterst. Prov. Zeeland	Rijkspolitie
Interne organisatieverandering		X	X						X
Samenvoeging / Integratie	X	X	X	X					X
Externe verzelfstandiging			X	X	X		X		X
Privatisering						X			
Decentralisatie							X	X	X
Jaar van invoering	1995	1991 1997	1996	1997	1998	1996	1991	1992	1994

### 5.1.2 De onderwerpen

We hebben voor alle organisatieveranderingen de volgende onderwerpen onderzocht:

- beleid en planning van de archiefoverdracht;
- de toepassing van de voorschriften;
- de concrete maatregelen bij een archiefoverdracht;
- de evaluatie van de archiefoverdracht: welke lessen zijn er geleerd?

### 5.1.3 Werkwijze

De praktijkgevallen zijn vanuit enkele gezichtspunten onderzocht. Als het bijvoorbeeld om een externe verzelfstandiging ging, hebben wij zowel met medewerkers van het betrokken ministerie als met het zbo gesproken. Het onderzoek richtte zich op het gehele traject van een organisatieverandering: van de beleidsfase via de fase van uitvoering naar de nazorgfase. Als een organisatieverandering een landelijke spreiding had, zoals bij de Rijkspolitie en de Arbeidsvoorziening het geval was, heeft het praktijkonderzoek zich tot een bepaalde regio beperkt.

Een vragenlijst vormde de basis van dit onderzoek. Aan de hand hiervan hebben medewerkers van de rijksarchieven in Noord-Holland, Zeeland en Limburg gesprekken gevoerd met de betrokken overheidsorganen. Deze gesprekken vonden plaats onder verantwoordelijkheid van de Rijksarchiefinspectie. Waar dit van toepassing was, werden de archiefinspecties van de betrokken provincies en gemeenten van het onderzoek op de hoogte gesteld.

## 5.2 Bevindingen

Deze paragraaf doet verslag van de resultaten die het onderzoek naar de praktijk heeft opgeleverd. We rapporteren niet per geval, maar hebben de bevindingen in geconsolideerde vorm



weergegeven. Het aantal praktijkgevallen is te klein om van een representatief onderzoek te spreken. De verzamelde informatie bevat echter voldoende indicaties om een betrouwbare indruk van de problemen te krijgen. Zij biedt ook voldoende houvast om aanbevelingen voor de praktijk te formuleren.

In de rapportage geven we – per onderwerp – eerst het toetsingskader en daarna de bevindingen over de feitelijke situatie. Het toetsingskader bevat de te toetsen normen en onze specifieke vragen aan het ‘veld’. In de vorige paragraaf zijn de onderzochte onderwerpen genoemd.

## 5.2.1 **Beleid en planning**

### - **Toetsingskader**

Bij een organisatieverandering zijn twee fasen te onderscheiden: de planningsfase en de uitvoeringsfase.

In de planningsfase vormen het voornemen en het voorstel tot organisatieverandering de formele beslismomenten. In het voornemen worden reden en doel van de organisatieverandering onderbouwd. Het organisatievoorstel bestaat uit een organisatie- en formatieplan. Voornemen en voorstel moeten door het bevoegd gezag goedgekeurd worden.

In de implementatiefase voert de organisatie de beoogde veranderingen door. Een belangrijk onderdeel hiervan vormt de plaatsing van het zittende personeel en de herplaatsing van het overtollige personeel.

Als de implementatiefase achter de rug is, wordt de nieuwe organisatie - op een overeengekomen moment - formeel operationeel.

Zoals in hoofdstuk 4.1.1 is gezegd, stelt artikel 4 van de *Archiefwet 1995* een aparte voorziening voor het archiefbeheer bij organisatieveranderingen verplicht. Uitwerking van de te treffen voorzieningen past in de fase waarin organisatie- en formatieplan worden vastgesteld. Dan wordt immers voor alle taken van de organisatie of een onderdeel daarvan duidelijk waar deze taken in de nieuwe organisatie worden ondergebracht, en welke formatie voor deze taken nodig is. Er moet dus al in een vroeg stadium bekend zijn welke bestemming het archief krijgt. Dan moet ook duidelijk zijn wie verantwoordelijk is voor het beheer van het archief.

In artikel 4 van de *Archiefwet* wordt gesproken van een regeling. Dit hoeft geen wettelijke regeling te zijn, maar kan ook de vorm hebben van een protocol of overeenkomst. Protocol of overeenkomst bevatten de voornaamste afspraken tussen betrokkenen. Zij kunnen aan de reorganisatieplannen worden toegevoegd, maar kunnen ook onderdeel van andere stukken uitmaken. Vervolgens kan het nodig zijn de basisafspraken uit te werken, bijvoorbeeld in een plan van aanpak.

### - **Bevindingen**

In de meeste onderzochte situaties werd bij de start van de organisatieverandering geen of onvoldoende aandacht gegeven aan het archiefbeheer. Veel respondenten deelden mee dat in de planningsfase geen aandacht aan de ‘regeling’ van het archiefbeheer was besteed. Kijken we echter naar de regelingen waarbij de organisatieverandering tot stand kwam, dan blijkt het beeld genuanceerder te zijn. In tenminste drie praktijkgevallen is namelijk in een wettelijke regeling wel degelijk een voorziening voor het archiefbeheer opgenomen. In een ander geval werd de voorziening slechts voor een deel van de betrokken organisaties geregeld.

In een van de regelingen is het archiefbeheer al in de planningsfase uitgebreid geregeld. Bij de taakoverdracht van een ministerie aan een ander ministerie geeft het protocol vrij precies aan wat met het betrokken archief moet gebeuren. Zo geeft het protocol aan welke ‘dynamische’ bestanden (de lopende dossiers dus) voor formele overdracht in aanmerking komen en

welke diensthoofden daarvoor verantwoordelijk zijn. Verder regelt het protocol het opstellen van de basisselectiedocumenten op het betrokken beleidsterrein. Ook bevat het protocol afspraken over de bewerking van het semistatisch archief.

Slechts enkele van de onderzochte organisaties besteden in de planningsfase aandacht aan de volgende voorwaardenscheppende voorzieningen:

- extra middelen voor personeel en materieel;
- huisvesting van het over te dragen archief;
- integratie van ICT-voorzieningen in de nieuwe organisatie.

## 5.2.2 Toepassing van de voorschriften

### - Toetsingskader

In deze paragraaf gaan we na of de regels bij de organisatieverandering zijn nageleefd. We toetsen dit alleen aan de hand van het *Besluit archiefoverdrachten rijksadministratie*, omdat artikel 4 *Archiefwet 1995* en de *Aanwijzingen inzake zelfstandige bestuursorganen* pas in 1996 van kracht geworden zijn en daardoor op bijna geen van de onderzochte situaties van toepassing zijn.

### - Bevindingen

Het *Besluit archiefoverdrachten rijksadministratie* is op zeven van de negen onderzochte praktijkgevallen van toepassing. Het Besluit archiefoverdrachten is niet van toepassing op de kamers van koophandel en op de destijds zelfstandige raden voor de kinderbescherming. In vijf gevallen is het Besluit archiefoverdrachten op enigerlei wijze toegepast. De twee andere organisaties waren onbekend met het Besluit archiefoverdrachten, of kenden het geen hoge prioriteit toe.

In de volgende paragrafen bespreken we hoe het Besluit archiefoverdrachten is toegepast.

## 5.2.3 Archiefoverdracht en terbeschikkingstelling

Aan de orde komen achtereenvolgens: de overdracht van lopend en afgesloten archief, de formaliteiten die daarbij in acht moeten worden genomen en de terbeschikkingstelling van archief.

### - Toetsingskader

Uitgangspunt van het Besluit archiefoverdrachten is dat de afgesloten dossiers blijven berusten bij het overheidsorgaan dat deze dossiers gevormd heeft. Alleen als het overheidsorgaan wordt opgeheven, wordt het afgesloten archief aan een ander overheidsorgaan overgedragen. Archiefbescheiden betreffende lopende zaken gaan altijd over naar het overheidsorgaan waaraan de taak is overgedragen. Voor privatisering gelden andere regels (zie verder paragraaf 5.2.4). Onder voorwaarden is beschikbaarstelling van niet-overgedragen archiefbescheiden mogelijk.

Aan de overdracht stelt het Besluit archiefoverdrachten verschillende administratieve en juridische voorwaarden. De Rijksarchiefinspectie heeft getoetst of de onderzochte overheidsorganen voldeden aan de volgende eisen:

- Het opstellen van een verklaring of proces-verbaal van overdracht, achtereenvolgens bij een interne of een externe organisatieverandering;
- Het vragen van een machtiging aan de algemene rijksarchivaris bij een archiefoverdracht aan een ander overheidsorgaan (tot 1996: het advies van de algemene rijksarchivaris);

- Het specificeren van de over te dragen archiefbescheiden.

- **Bevindingen**

*Overdracht van lopend archief*

Lopende dossiers zijn, conform de regels, in bijna alle gevallen overgedragen aan het andere overheidsorgaan. In één geval zijn kopieën van de archiefbescheiden aan het nieuwe overheidsorgaan overgedragen. In dit specifieke geval heeft de oude organisatie ervoor gekozen de lopende zaken zoveel mogelijk zelf af te doen.

*Overdracht van afgesloten archief*

In tenminste drie van de zeven toepasselijke situaties (zie hierboven 5.2.2, onder bevindingen) hebben de overheidsorganen volgens de normen gehandeld. Het afgesloten archief werd terecht overgedragen of juist niet overgedragen.

Het komt ook voor dat de overheidsorganen het afgesloten archief ten onrechte hebben overgedragen. Tweemaal vindt een dergelijke overdracht plaats bij de opheffing van een departementale dienst door externe verzelfstandiging. Als 'verzachtende' omstandigheid kan men aanvoeren, dat het *Besluit archiefoverdrachten rijksadministratie* op dit punt lang niet duidelijk is (zie hoofdstuk 4.3.2). Ook de *Aanwijzingen inzake zelfstandige bestuursorganen* (1996) zouden de desbetreffende overheidsorganen op het verkeerde been hebben kunnen zetten (zie hoofdstuk 4.3.2). Uit de antwoorden blijkt echter niet dat deze overheidsorganen deze Aanwijzingen voor zbo's hebben gevolgd.

Uit de antwoorden is meestal niet duidelijk op te maken op welke wijze de negen overheidsorganen het niet-dynamische archief hebben afgesloten. We kunnen daarom niet beoordelen of het afsluiten op een verantwoorde wijze is gebeurd.

*Formaliteiten*

Bij de drie interne archiefoverdrachten hebben de betrokken organisatieonderdelen (ten onrechte) geen procesverbaal van overdracht opgemaakt.

Vijf maal is sprake van een (externe) archiefoverdracht aan een ander overheidsorgaan. In drie gevallen hebben de betrokken overheidsorganen een verklaring van vervreemding opgemaakt. Slechts één zorgdrager heeft bovendien, conform de regels, een machtiging tot vervreemding aan de algemene rijksarchivaris gevraagd. In alle gevallen waarin de overdracht formeel geregeld wordt, vindt dit plaats, nadat de organisatieverandering operationeel geworden is. Hierdoor is de zorg voor het overgedragen archief niet tijdig vastgelegd.

Wij hebben niet kunnen vaststellen of het procesverbaal van overdracht of de verklaring van vervreemding een specificatie van de overgedragen archiefbescheiden bevat.

*Terbeschikkingstelling*

Bij een organisatieverandering maken de overheidsorganen geen of te weinig gebruik van de mogelijkheid dat de zorgdrager afgesloten archief aan het nieuwe overheidsorgaan tijdelijk ter beschikking stelt. Dit komt ook doordat het afgesloten archief in sommige gevallen ten onrechte wordt overgedragen aan het nieuwe overheidsorgaan (zie hierboven).

## 5.2.4 Privatisering

- **Toetsingskader**

Een geprivatiseerde rijksdienst is niet langer een overheidsorgaan in de zin van de *Archiefwet 1995*. Het archief dat vanaf de datum van privatisering wordt gevormd, is dus geen overheids-

archief meer. De archiefbescheiden die vóór de privatisering zijn ontvangen of opgemaakt, blijven echter onder de werking van de *Archiefwet 1995* vallen. Het overheidsorgaan waarvan de geprivatiseerde instelling oorspronkelijk onderdeel vormde, blijft zorgdrager voor deze archiefbescheiden. Dit geldt ook voor de archiefbescheiden betreffende lopende zaken. Onder de gebruikelijke voorwaarden kan de geprivatiseerde instelling de archiefbescheiden voor een termijn van ten hoogste twintig jaar in gebruik krijgen.

- **Bevindingen**

Bij de privatisering zijn geen voorzieningen tussen ministerie en geprivatiseerde dienst getroffen. Het archief is in zijn geheel overgegaan naar het nieuwe bedrijf. In feite is het archief achtergebleven bij het voormalige overheidsorgaan. Een specificatie van de archiefbescheiden is niet opgemaakt. De voormalige dienst erkent overigens dat het ministerie de zorgdrager is voor dit archief.

### 5.2.5 Overbrenging

- **Toetsingskader**

Bij een organisatieverandering is het raadzaam het te bewaren archiefdeel ouder dan twintig jaar af te stoten aan een rijksarchief. Vindt overbrenging ook inderdaad bij een organisatieverandering plaats, en zo ja, vindt deze voor of na de formele organisatieverandering plaats?

- **Bevindingen**

Bij de onderzochte organisaties heeft driemaal een overbrenging plaatsgevonden, telkens nadat de formele organisatieverandering voltrokken was. Bij de vorming van de regiopolitie speelde de gemeentelijke archiefdienst een stimulerende rol. In de overige gevallen hebben de betrokken rijksarchieven in de provincie een actieve rol gehad.

### 5.2.6 Andere beheersmaatregelen

- **Toetsingskader**

Er zijn nog andere praktische maatregelen die de betrokken overheidsorganen bij een organisatieverandering moeten treffen, zoals:

- Het wegwerken van achterstanden in de dossiervorming;
- selectie en vernietiging;
- het toegankelijk maken van bestanddelen;
- (mogelijk) integratie van bestanden;
- het afstemmen van werkwijzen.

- **Bevindingen**

Ongeveer de helft van de respondenten geeft aan geen achterstanden te hebben gehad. Vernietiging vindt op reguliere basis plaats (in een enkel geval op grond van een informele lijst). Vernietiging hoeft niet plaats te vinden, omdat er een organisatieverandering voor de deur staat, althans niet op grote schaal.

De integratie van bestanden vond in beperkte mate plaats en leverde in het voorkomende geval geen probleem op, omdat de fusiepartners al hetzelfde ordeningsplan gebruiken. De beleidsdossiers werden in dit geval geïntegreerd.

## 5.2.7 Evaluatie van de organisatieverandering

### - **Toetsingskader**

We vroegen de betrokken organisaties hoe ze achteraf tegen de organisatieverandering aangekeken hadden. Welke gevolgen had de verandering voor het archiefbeheer gehad? Kwam bijvoorbeeld de afdeling informatievoorziening of de DIV-functie sterker uit het veranderingsproces tevoorschijn? Kreeg de documentaire informatievoorziening voldoende ondersteuning? Hebben de veranderingen nog tot bijzondere incidenten geleid?

### - **Bevindingen**

Volgens de betrokkenen hebben de organisatieveranderingen voor het archiefbeheer geen grote gevolgen gehad. Feitelijk veranderde er weinig. Vooral de verzelfstandigde en de samengevoegde organisaties waren deze mening toegedaan. Hierbij kan meespelen dat deze organisaties letterlijk bleven zitten waar zij zaten. Waar organisaties samengaan en daarbij kiezen voor een beheersstelsel van een van de partijen, heeft de verandering uiteraard gevolgen voor de andere partij.

Sommige organisaties geven aan dat zij geen of bijzonder weinig richtlijnen of andere ondersteuning hebben gekregen van het beleidsdepartement. Soms kregen de organisaties steun van de betrokken archiefdiensten. De hulp werd eerder op lokaal en regionaal niveau dan op centraal niveau geboden.

Eén overheidsorgaan merkte op dat het na de taakoverdracht niet goed raad wist met het afgesloten archief, dat overigens terecht bij dit overheidsorgaan was blijven berusten. Met de taakoverdracht was ook het deskundige personeel naar het andere overheidsorgaan overgeheveld, en daarmee was ook de kennis en de betrokkenheid bij het (achtergebleven) archief uit huis gegaan. Het oude overheidsorgaan had daarom weinig meer aan het achtergebleven archief.

We vroegen ook naar de maatregelen die na de organisatieverandering nog genomen moesten worden voor het archiefbeheer. Uit één reactie blijkt dat het overheidsorgaan nog een jarenlange voorbereiding nodig heeft, voordat de feitelijke overdracht van de afgesloten archief aan de zorgdrager kan plaatsvinden. Het gaat in dit geval om archief dat nog berust bij een inmiddels extern verzelfstandigde dienst.

Slechts één respondent is van oordeel dat zich bij de organisatieverandering een incident heeft voorgedaan. Hierbij werd ten onrechte archief overgedragen aan een ander overheidsorgaan.

Tenslotte geven drie respondenten aan dat de organisatieverandering tot extra of andere mogelijkheden voor het archiefbeheer heeft geleid. Dit had bijvoorbeeld te maken met een andere organisatie- en werkwijze van de DIV-functie. Zo werden bij één organisatieverandering de DIV-functies gedecentraliseerd, waardoor de DIV-medewerkers dichterbij de werkprocessen kwamen te staan. Dit werd positief gewaardeerd, omdat de DIV in de nieuwe situatie de informatievoorziening beter kon verzorgen.



## 6 Conclusies en aanbevelingen

Meer specifieke aanbevelingen hebben wij opgenomen in de brochure met handreikingen.

### 6.1 Archiefoverdracht in de regelgeving

- 1 De uiteenlopende archiefrechtelijke en bestuurskundige terminologie voor de verschillende vormen van organisatieverandering bemoeilijken de toepassing van de voorschriften voor archiefoverdracht bij organisatieveranderingen.
- 2 In het *Besluit archiefoverdrachten rijksadministratie* is niet duidelijk bepaald dat bij de taakoverdracht aan een ander overheidsorgaan, met gelijktijdige opheffing van een organisatieonderdeel, alleen de archiefbescheiden betreffende niet-afgedane zaken worden overgedragen aan dat andere overheidsorgaan (zie art. 3, lid 2). De tekst lijkt het tegenovergestelde te bepalen.

*Aanbeveling: Bij de herziening van het 'Besluit archiefoverdrachten rijksadministratie' wordt art. 3, lid 2 zodanig gewijzigd, dat alleen de archiefbescheiden van niet-afgedane zaken kunnen worden overgedragen aan het andere overheidsorgaan.*

- 3 Artikel 4 van de *Archiefwet 1995* verwijst niet naar het artikel 8 over de vervreemding van archiefbescheiden. Daardoor is niet duidelijk dat de zorgdrager bij een archiefoverdracht aan een ander overheidsorgaan een machtiging voor een dergelijke archiefoverdracht moet aanvragen.

*Aanbeveling: Bij de wijziging van de Archiefwet 1995 wordt een duidelijke verwijzing tussen artikel 4 en 8 gemaakt.*

- 4 Artikel 4 van *Archiefwet 1995*, waarin een generieke bepaling over de archiefoverdracht bij organisatieverandering is opgenomen, is onvoldoende zorgvuldig geredigeerd.

*Aanbeveling: De redactie van artikel 4 Archiefwet 1995 kan verbeterd worden door de te specifieke term 'regeling' te vervangen en door in lid 3 duidelijk te maken dat het daar om een taakoverdracht bij privatisering gaat en dat de uiterste termijn van twintig jaar niet als een absolute termijn beschouwd moet worden.*

- 5 In de regelgeving voor externe verzelfstandiging ontbreekt nog een modelbepaling voor de archiefoverdracht bij opheffing van zelfstandige bestuursorganen.

*Aanbeveling: In de Aanwijzingen inzake zelfstandige bestuursorganen, Stcrt. 1996, 177, aanwijzing 124v, wordt een modelbepaling opgenomen over de archiefoverdracht bij de opheffing van een zelfstandig bestuursorgaan.*

- 6 In de archiefbeheersregels van de overheidsorganen van de centrale overheid ontbreken voorschriften voor de archiefoverdracht bij interne en externe organisatieveranderingen.

*Aanbeveling: Overheidsorganen van de centrale overheid nemen in hun beheersregels ex artikel 14 Archiefbesluit 1995 voorschriften op over de archiefoverdracht en beschikbaarstelling van archiefbescheiden bij interne en externe organisatieveranderingen. De beheersregels sluiten aan op de normen die in het Besluit archiefoverdrachten rijksadministratie zijn neergelegd.*

- 7 De aangekondigde vervanging van het *Besluit archiefoverdrachten rijksadministratie* heeft nog niet plaatsgevonden.

*Aanbeveling: De ontwerp-Aanwijzingen archiefoverdrachten ministeries worden op korte termijn vastgesteld. Hierbij houdt het verantwoordelijke ministerie rekening met de bevindingen en conclusies van de Rijksarchiefinspectie.*

### **Archiefoverdracht in de praktijk**

- 8 De overheidsorganen besteden in de beleids- en planningsfase van een organisatieverandering niet of onvoldoende aandacht aan het uitzetten van een verandertraject voor het archiefbeheer.

*Aanbeveling: Bij een organisatieverandering leggen de verantwoordelijke beheerders tijdens de planningsfase in een beleidsdocument vast, hoe de betrokken organisaties op hoofdpunten omgaan met het archiefbeheer tijdens en na de organisatieverandering. Hoofdpunten hierbij de wederzijdse verantwoordelijkheden, de archiefbestemming en de voornaamste maatregelen tijdens het verandertraject. Een en ander wordt uitgewerkt in een plan van aanpak.*

*Aanbeveling: De verantwoordelijke DIV-manager stelt zich vroegtijdig op de hoogte van de organisatieveranderingen die zijn organisatie(onderdeel) aangaan, zodat hij hierop tijdig kan inspelen.*

- 9 Machtigingen voor de vervreemding van archief, zoals vereist bij de archiefoverdracht van een ministerie aan een ander overheidsorgaan (zorgdrager), worden niet of nauwelijks aangevraagd.

*Aanbeveling: Zeker als het gaat om de overdracht van te bewaren archief, vraagt een ministerie in verandering een machtiging voor vervreemding aan bij de minister van OCenW.*

- 10 Ten onrechte draagt bij de opheffing van een (archiefvormend) onderdeel van een ministerie het overheidsorgaan naast de archiefbescheiden van lopende zaken ook de archiefbescheiden van afgesloten zaken aan het andere overheidsorgaan over. Te vaak wordt daarmee het gehele archief overgedragen (zie ook conclusie 2).

*Aanbeveling: Bij een archiefoverdracht draagt het overheidsorgaan alleen de archiefbescheiden betreffende lopende zaken over, tenzij het overheidsorgaan in zijn geheel wordt opgeheven. Het overheidsorgaan kan wel het afgesloten archief ter beschikking stellen aan het nieuwe overheidsorgaan.*

- 11 In de praktijk wordt bij de overdracht en terbeschikkingstelling van archiefbescheiden aan een ander overheidsorgaan onvoldoende voldaan aan de archiefwettelijke eis een specificatie van de betreffende archiefbescheiden op te stellen. Hierdoor kunnen mutaties in het beheer onvoldoende verantwoord worden.

*Aanbeveling: Bij organisatieveranderingen leggen de betrokken overheidsorganen de overdracht en terbeschikkingstelling van archiefbescheiden tijdiger en beter vast.*



# Bijlagen

## Bijlage 1

### Overzicht van onderzochte praktijkgevallen

#### *Integratie / samenvoeging van overheidsorganen*

- Overdracht van de **cultuurtaken en cultuurdirecties** van het toenmalige Ministerie van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur aan het huidige Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen; kabinetsformatie 1994; koninklijk besluit van 22 augustus 1994.
- integratie van verschillende **Kamers van Koophandel in de regio Amsterdam** tot de Kamer van Koophandel van Amsterdam en centralisering van handelsregister per 1 januari 1998;

#### *Externe Verzelfstandiging*

- Verzelfstandiging van de **Rijks Geologische Dienst (RGD)** te Haarlem, tot 1 september 1997 een dienst van het ministerie van EZ, en samenvoeging met TNO-GG te Delft tot het TNO Instituut Nederlands Instituut voor Toegepaste Geowetenschappen (NITG); Besluit van de minister van EZ van 2 juni 1997, Stcrt. 1997, 103.
- Verzelfstandiging van **Staatsbosbeheer**, tot 1 januari 1998 een dienst van het ministerie van LNV, tot een publiekrechtelijk zelfstandig bestuursorgaan; Wet verzelfstandiging Staatsbosbeheer, Stb. 1997, 514.

#### *Privatisering*

- Privatisering van het **Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds (ABP)** te Heerlen, tot 1 januari 1996 een niet-zelfstandig onderdeel van het ministerie van Binnenlandse Zaken; Wet privatisering ABP, Stb. 1995, 639, en Aanpassingswet privatisering ABP, Stb. 1997, 162.

#### *Decentralisatie*

- Decentralisatie en verzelfstandiging van het directoraat-generaal voor de Arbeidsvoorziening van het ministerie van SZW tot het publiekrechtelijk zelfstandig bestuursorgaan **Arbeidsvoorzieningsorganisatie**; Arbeidsvoorzieningswet 1990, Stb. 1990, 562; NB. Als praktijkgeval is de regio Zeeland genomen.
- Decentralisatie van het beheer van de 'natte' en 'droge' waterstaatswerken van **Rijkswaterstaat**, ministerie van VenW, naar de provincie Zeeland; Wet herverdeling Wegenbeheer, Stb. 1992, 563, en koninklijk besluit van 21 november 1991, voor zover het de provincie Zeeland betreft.
- Decentralisatie van de **Rijkspolitie**, onderdeel van het ministerie van Justitie, en gelijktijdige integratie met de gemeentelijke politiekorpsen, daarnaast gelijktijdige integratie met een aantal landelijke politiediensten tot het Korps Landelijke Politiediensten; Politiewet 1993, Stb. 1994, 145, en Invoeringswet Politiewet 1993, Stb. 725.

#### *Centralisatie*

- Integratie van 19 **Raden voor de Kinderbescherming**, voorheen zelfstandige bestuursorganen, tot de Raad voor de Kinderbescherming, een (buiten)dienst van het Ministerie van Justitie; Wet tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek van 21 juni 1996, Stb 329.

## **Bijlage 2**

### **Geldende voorschriften voor archiefoverdracht**

#### ***Archiefwet 1995, artikel 4***

- 1 Een regeling waarbij overheidsorganen worden opgeheven, samengevoegd of gesplitst, dan wel waarbij een of meer taken van een overheidsorgaan worden overgedragen aan een ander overheidsorgaan, houdt een voorziening in omtrent hun archiefbescheiden.
- 2 Een regeling waarbij een tijdelijk overheidsorgaan wordt ingesteld, houdt een voorziening in omtrent de bewaring van de archiefbescheiden na zijn opheffing.
- 3 Een regeling waarbij taken van een overheidsorgaan geheel of gedeeltelijk worden overgedragen aan een rechtspersoon houdt een voorziening in omtrent de terbeschikkingstelling aan die rechtspersoon van de op die taken betrekking hebbende archiefbescheiden, voor zover deze niet zijn overgebracht naar een archiefbewaarplaats, voor een tijdvak van ten hoogste twintig jaar. Deze voorziening houdt tenminste in een nadere bepaling van het in de eerste volzin bedoelde tijdvak, alsmede een bepaling omtrent het toezicht op het beheer van de desbetreffende archiefbescheiden, overeenkomstig het bij of krachtens deze wet bepaalde.

#### ***Archiefwet 1995, art. 8***

- 1 De zorgdrager is bevoegd tot vervreemding van niet in een rijksarchiefbewaarplaats berustende archiefbescheiden, voor zover het betreft:
  - a archiefbescheiden van de Eerste en de Tweede Kamer der Staten-Generaal, de andere Hoge Colleges van Staat en het Kabinet der Koningin: na een bij koninklijk besluit, op voordracht van Onze minister, verleende machtiging;
  - b archiefbescheiden van andere overheidsorganen: na machtiging van Onze minister.
- 2 Voor de vervreemding van archiefbescheiden als bedoeld in het eerste lid is geen machtiging vereist indien de vervreemding geschiedt ter uitvoering van een in enige wet neergelegd voorschrift.
- 3 Tot vervreemding van in een rijksarchiefbewaarplaats berustende archiefbescheiden mag Onze minister slechts overgaan ter uitvoering van een in enige wet neergelegd voorschrift of na machtiging van degene, op wiens last deze archiefbescheiden zijn overgebracht.

#### **Besluit archiefoverdrachten rijksadministratie (1988)**

Wij Beatrix ...

Op de voordracht van Onze Minister van Binnenlandse Zaken van 21 oktober 1988, ...

Gedaan in overeenstemming met het gevoelen van de Ministerraad en overeenkomstig het bepaalde in artikel 3 van het Besluit algemene secretarie-aangelegenheden rijksadministratie; Overwegende dat het wenselijk is voorschriften vast te stellen met betrekking tot het beheer van archiefbescheiden in geval van reorganisatie of opheffing van een ministerie of archiefvormend onderdeel daarvan, dan wel in geval van privatisering van rijkstaken; Hebben goedgevonden en verstaan:

## § 1. Begripsbepalingen

### Artikel 1

In dit besluit wordt verstaan onder:

- a ministerie: een ministerie als bedoeld in artikel 44 van de Grondwet en als departement aangeduid in artikel 1, eerste lid, van het Besluit algemene secretarie-aangelegenheden rijksadministratie (Stb. 1980, 182);
- b archiefvormend onderdeel: een organisatieonderdeel van een ministerie waarvoor afzonderlijk wordt gearhiveerd;
- c overheidsorgaan: een overheidsorgaan als bedoeld in de Archiefwet 1962 (Stb. 1962, 313);
- d reorganisatie: de situatie, waarbij een deel van de taken van een archiefvormend onderdeel aan een ander archiefvormend onderdeel binnen hetzelfde ministerie dan wel van een ministerie of een archiefvormend onderdeel daarvan aan een ander overheidsorgaan worden overgedragen;
- e opheffing: de situatie, waarbij de taken van een ministerie of archiefvormend onderdeel worden beëindigd of overgedragen aan een ander overheidsorgaan;
- f privatisering: de situatie, waarbij de taken van een archiefvormend onderdeel geheel of gedeeltelijk worden overgedragen aan een andere rechtspersoon dan bedoeld in artikel 1, boek 2, Burgerlijk Wetboek;
- g uitlening: de handeling, bedoeld in artikel 19 van het Besluit algemene secretarie-aangelegenheden rijksadministratie;
- h terbeschikkingstelling: de handeling, bedoeld in artikel 23 van het Besluit algemene secretarieaangelegenheden rijksadministratie, alsmede, in geval van privatisering, een overeenkomstige handeling ten opzichte van een rechtspersoon;
- i vervreemding: de handeling, bedoeld in artikel 8 van het Archiefbesluit 1968 (Stb. 1968, 200);

## § 2. Archiefoverdrachten

### Artikel 2. Reorganisatie

- 1 De archiefbescheiden betreffende zaken welke op het moment van reorganisatie nog niet zijn afgedaan, worden overgedragen aan het archiefvormende onderdeel binnen hetzelfde ministerie of het andere overheidsorgaan, dat deze zaken zal afdoen. Van een overdracht binnen hetzelfde ministerie wordt een proces-verbaal opgemaakt. Van een overdracht aan een ander overheidsorgaan wordt een verklaring van vervreemding opgemaakt.
- 2 De archiefbescheiden betreffende zaken welke op het moment van reorganisatie reeds zijn afgedaan blijven, tot hun overbrenging naar een rijksarchiefbewaarplaats, berusten onder het archiefvormend onderdeel van het ministerie, dat deze zaken heeft afgedaan.
- 3 Ingeval van overdracht van taken aan een ander archiefvormend onderdeel binnen hetzelfde ministerie kunnen de, in het tweede lid bedoelde archiefbescheiden tijdelijk aan dat onderdeel worden uitgeleend. Ingeval van overdracht van taken aan een ander overheidsorgaan kunnen deze archiefbescheiden tijdelijk ter beschikking worden gesteld. Zowel een uitlening als een terbeschikkingstelling wordt geadmistreerd.
- 4 Indien de ordening van de in het tweede lid bedoelde archiefbescheiden zich verzet

tegen uitlening of terbeschikkingstelling, zijn het in het derde lid bedoelde archiefvormende onderdeel of andere overheidsorgaan te allen tijde bevoegd inzage te nemen van die archiefbescheiden dan wel daarvan of daaruit reproducties, afschriften of uittreksels te vorderen.

### **Artikel 3. Opheffing**

- 1 Op de archiefbescheiden betreffende zaken welke op het moment van opheffing nog niet zijn afgedaan, is het bepaalde in artikel 2, eerste lid, van overeenkomstige toepassing.
- 2 De archiefbescheiden betreffende zaken, die op het moment van opheffing reeds zijn afgedaan, worden, tot hun overbrenging naar een rijksarchiefbewaarplaats, overgedragen aan het archiefvormende onderdeel van hetzelfde ministerie of het andere overheidsorgaan, dat het grotere deel van de taken wordt toegewezen dan wel met de afwikkeling van de opheffing wordt belast. De in de vorige volzin bedoelde overbrenging geschiedt als had geen opheffing plaatsgevonden.
- 3 Aan een archiefvormend onderdeel binnen hetzelfde ministerie of een ander overheidsorgaan, dat het overige deel van de taken wordt toegewezen, kunnen de op die taken betrekking hebbende archiefbescheiden tijdelijk worden uitgeleend onderscheidenlijk ter beschikking gesteld. Zowel een uitlening als een terbeschikkingstelling wordt geadmistreerd.
- 4 Indien de ordening van de in het tweede lid bedoelde archiefbescheiden zich verzet tegen uitlening of terbeschikkingstelling, zijn het in het derde lid bedoelde archiefvormende onderdeel of andere overheidsorgaan te allen tijde bevoegd inzage te nemen van die archiefbescheiden dan wel daarvan of daaruit reproducties, afschriften of uittreksels te vorderen.

### **Artikel 4. Privatisering**

- 1 De archiefbescheiden betreffende zaken welke op het moment van privatisering nog niet zijn afgedaan, worden tijdelijk ter beschikking gesteld aan de rechtspersoon waaraan die taken worden overgedragen.
- 2 De archiefbescheiden betreffende zaken welke op het moment van privatisering reeds zijn afgedaan kunnen, voor zover zij niet zijn overgebracht naar een rijksarchiefbewaarplaats, tijdelijk ter beschikking worden gesteld aan de in het eerste lid bedoelde rechtspersoon.
- 3 Een regeling waarbij taken van een archiefvormend onderdeel geheel of gedeeltelijk aan een rechtspersoon worden overgedragen, dient tevens te bepalen voor welk tijdvak van ten hoogste twintig jaar de in het eerste en tweede lid bedoelde archiefbescheiden ter beschikking worden gesteld.
- 4 Van de krachtens het eerste en tweede lid ter beschikking gestelde archiefbescheiden dient een verklaring te worden opgemaakt, die tenminste inhoudt een specificatie van de desbetreffende archiefbescheiden. Een exemplaar van deze verklaring wordt bewaard door de desbetreffende minister, de algemene rijksarchivaris en de betrokken rechtspersoon. De overbrenging van de in de eerste volzin van dit lid bedoelde archiefbescheiden naar een rijksarchiefbewaarplaats geschiedt als had geen privatisering plaatsgevonden.
- 5 Het in artikel 19 van de Archiefwet 1962 bedoelde toezicht van de algemene rijksarchivaris blijft op de krachtens het eerste en tweede lid ter beschikking gestelde archiefbescheiden van toepassing.
- 6 De kosten van het beheer van de krachtens het eerste en tweede lid ter beschikking gestelde archiefbescheiden komen ten laste van de rechtspersoon.
- 7 Indien de ordening van de in het tweede lid bedoelde archiefbescheiden zich verzet

tegen terbeschikkingstelling, is de in het eerste lid bedoelde rechtspersoon te allen tijde bevoegd inzage te nemen van die archiefbescheiden dan wel daarvan of daaruit reproducties, afschriften of uittreksels te vorderen.

### § 3. Overgangs- en slotbepalingen

#### Artikel 5

- 1 De voor de inwerkingtreding van dit besluit getroffen voorzieningen met betrekking tot het beheer van archiefbescheiden in geval van reorganisatie, opheffing of privatisering blijven gehandhaafd, totdat zij, voor zover nodig, met de bepalingen van dit besluit in overeenstemming zijn gebracht.
- 2 Het bepaalde in het eerste lid is niet van toepassing, indien een zodanige voorziening bij of krachtens enige wet is getroffen dan wel indien de desbetreffende archiefbescheiden reeds zijn overgebracht naar een archiefbewaarplaats in de zin van de Archiefwet 1962.  
(...) [art. 6 en 7 niet overgenomen]

#### Aanwijzingen voor de zelfstandige bestuursorganen

*Aanwijzingen voor de regelgeving, Stcrt. 1992, 230, zoals gewijzigd bij de vierde wijziging, Stcrt. 2000, 191*

#### Aanwijzing 124v

- 1 In de instellingswet wordt in voorkomende gevallen bepaald hoe de overgang van personeel, rechten, bezittingen en verplichtingen van de rechtspersoon de Staat der Nederlanden op een andere rechtspersoon waarvan het zelfstandig bestuursorgaan onderdeel uitmaakt, wordt geregeld.
- 2 Hiervoor worden de volgende modellen gebruikt:  
(...)

(Artikel ..)

Archiefbescheiden van ..... (naam dienstonderdeel) betreffende zaken die op de datum van inwerkingtreding van deze wet nog niet zijn afgedaan, worden overgedragen aan ..... (naam zelfstandig bestuursorgaan), voor zover zij niet overeenkomstig de *Archiefwet 1995* zijn overgebracht naar een archiefbewaarplaats.

#### Toelichting bij de derde modelbepaling

Deze bepaling zorgt ervoor dat archiefbescheiden betreffende zaken die bij de instelling van het zelfstandig bestuursorgaan nog niet zijn afgedaan, worden overgedragen aan het zelfstandig bestuursorgaan dat die archiefbescheiden nodig heeft voor het afdoen van die zaken. Daarnaast kan het zelfstandig bestuursorgaan voor historisch onderzoek behoefte hebben aan archiefbescheiden betreffende zaken die bij de instelling van het zelfstandig bestuursorgaan wel zijn afgedaan. Dergelijke archiefbescheiden kunnen door de zorgdrager in de zin van de *Archiefwet 1995* tijdelijk ter beschikking worden gesteld van het zelfstandig bestuursorgaan. Na afloop van de terbeschikkingstelling keren die archiefbescheiden terug naar het archief waaruit ze afkomstig zijn. Aldus wordt voorkomen dat het oorspronkelijke archief van een dienstonderdeel door overdracht van archiefbescheiden aan een zelfstandig bestuursorgaan incompleet wordt en zijn rol als bron voor verantwoording en voor historisch onderzoek niet meer optimaal kan vervullen.

**Uit de onderdeelsgewijze toelichting:**

Met de aanpassing van het derde model in het tweede lid van Ar <sup>28</sup> 124v wordt tegemoetgekomen aan de noodzaak voor het nieuwe zbo om ten behoeve van lopende zaken te kunnen beschikken over de door zijn voorganger gevormde archiefbescheiden.

---

*28 Hiermee is bedoeld: Aanwijzingen voor de regelgeving.*

## Bijlage 3

### Bronnen

#### Regelgeving en literatuur

*Aanwijzingen inzake externe adviesorganen* (inmiddels vervallen), Stcrt. 1998, 45.

*Aanwijzingen inzake zelfstandige bestuursorganen*, Regeling van 5 september 1996; Stcrt. 1996, 177, gewijzigd bij *Vierde wijziging Aanwijzingen voor de regelgeving*, Stcrt. 2000, nr. 191.

*Archiefbesluit 1968* (inmiddels ingetrokken), Stb. 1968, 200.

*Archiefwet en Archiefbesluit 1995*, Stb. 276 en 671.

*Besluit archiefoverdrachten rijksadministratie*, Stb. 1988, 541.

Boven, M.W. van, Kramer, R. en Noordam, C.G.M. *De Archiefwet 1995 in 100 trefwoorden*. 's-Gravenhage, 1998, 2e druk.

Fasel, W.A. *Het successiebeginsel*. Nederlands Archievenblad 78 (1974), pp. 108123.

Gemeentearchief Amsterdam. *Reorganisatie, fusies ... en uw archief dan?* [Amsterdam], 1997.

*Intrekkingsbesluit KB ASAR*, Stb. 1996, 16.

Jong, P. de. *Documentmanagement bij een fusie. Case 3 van Documentmanagement in de praktijk. Leidraad bij realisatie, organisatie, beleid en gebruik (Z1075—1/16)*. Alphen aan den Rijn, 1996.

(Voorstel) *Kaderwet zelfstandige bestuursorganen*, Tweede Kamer, vergaderjaar 2000-2001, 27 426, nrs. 1-8.

Ketelaar, F.C.J. *Archiefrecht, A41/2 en C41/7*.

Ketelaar, F.C.J. *Archiefbeheer in de praktijk, I, 1510-20*.

Landelijk Overleg van Provinciale Archiefinspecteurs (LOPAI). *Modellen archiefregelingen voor archieven van provincies, gemeenten waterschappen, organen van gemeenschappelijke regelingen en de politie*. z.p., 1996.

PIVOT-rapporten:

Sociale Zaken en werkgelegenheid ...

Staatsdeelnemingen en financiering van het bedrijfsleven. PIVOT-rapport nr. 57 (1998).

Rapport Bijzondere Commissie Vraagpunten Decentralisatie: *Over decentralisatie is nog nooit een vers geschreven. Rapport van de Bijzondere Commissie Vraagpunten Decentralisatie*. Tweede Kamer, vergaderjaar 1992-1993, 21 427, nrs. 42-43.

*Rapportage doorlichting zelfstandige bestuursorganen*. 2 dln. Niet-gepubliceerd. 's-Gravenhage, 1997.



Rijksarchiefinspectie. *'De andere overheidsorganen'. Archiefwet en zelfstandige bestuursorganen*. Den Haag, 2000.

Rijksarchiefinspectie. *Archiefbeheersregels bij de rijksoverheid. Deelrapport 3: kwaliteit en inhoud*. Den Haag, 2001.

Teuling, A. den.

- *Ordering volgens organisatie van een instelling)*
- *Dynamisch archief en wijzigingen in de organisatie*
- *Inventarisatie van statische archieven: Het archief als geheel en het structuurbegin-sel).*
- *Organisatie van het archiefbeheer bij de overheid.*

In: *Archiefbeheer in de praktijk*, I, pp. 2020-1/5, 3030-1/5, 3040-1/4, II, 4510-4/7.

Verzelfstandigingswetten, onder meer Postbankwet, Stb. 1985, 510, *Machtigingswet Koninklijke PTT Nederland NV*, Stb. 1988, 521, *Wet NV SDU*, Stb. 1988, 421, *Wet verzelfstandiging rijksmuseumseale diensten*, Stb. 1993, 398.

*Wet algemene regelen gemeentelijke indeling*, art. 42 en 43, Stb. 1984, 475, gewijzigd Stb. 1991, 315, i.h.b. art. 70-71a.

## **Interviews**

### *Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds*

Dhr. P. Stobbelaar, manager Documentaire Informatievoorziening van het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds (Heerlen).

### *Arbeidsvoorzieningsorganisatie*

Dhr. S. Gillissen, hoofd DIV van het Regionaal Bestuur voor de Arbeidsvoorziening Zeeland van de Arbeidsvoorzieningsorganisatie. Regionaal Bestuur voor de Arbeidsvoorziening Zeeland (Middelburg).

Dhr. R.A.P. van Diest, buitendienst archiefconsulent Landelijke Archiefeenheid van de Arbeidsvoorzieningsorganisatie.

Dhr. J.W. Rip, wnd. hoofd Departementaal Archief van het ministerie van SZW, Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, Departementaal Archief (Den Haag).

Dhr. H. Storm, wnd. hoofd Landelijk Archiefeenheid van het Centraal Bestuur voor de Arbeidsvoorziening van de Arbeidsvoorzieningsorganisatie, Centraal Bestuur voor de Arbeidsvoorziening (Zoetermeer).

### *Beleidsterrein cultuur*

Dhr. P. den Held, adviseur informatiediensten bij de directie Facilitair Bedrijf van het ministerie van OCenW (Zoetermeer).

Dhr. L.B. Humbert, adviseur bij de Facilitaire Dienst van het ministerie van VWS, afdeling Documentatie, Archief en Bibliotheek (Den Haag).

### *Kamer van Koophandel Amsterdam*

Dhr. R. Kouwenberg, coördinator Postregistratie en Beleidsarchief, afdeling Arbidoc van de Kamer van Koophandel Amsterdam (Amsterdam).

*Nederlands Instituut voor Toegepaste Geowetenschappen TNO*

Mw. L.C. Apon, hoofd sectie Informatie en Documentatie van de afdeling Communicatie en Documentatie van NITG-TNO (Delft).

Mw. V. Buitelaar-Margadent, hoofd van de afdeling Communicatie en Documentatie van NITG-TNO (Delft).

Dhr. Th. Knops, hoofd sectie Onderzoek en Ontwikkeling van de afdeling Documentaire Informatievoorziening van de directie Interne Zaken van het ministerie van EZ (Den Haag).

*Raad voor de Kinderbescherming*

Dhr. J.W. ten Broek, financieel adviseur bij het Landelijk Bureau van de Raad voor de Kinderbescherming (Utrecht).

*Rijkspolitie*

Dhr. J. van Kammen, hoofd DIV van het Korps Landelijke Politiediensten, voorm. hoofd Post- en archiefzaken Rijkspolitie Amsterdam, Korps Landelijke Politie Dienst (Driebergen).

Dhr. J. Oud, hoofd Post- en Archiefzaken van de regiopolitie Amsterdam-Amstelland, regiopolitie Amsterdam-Amstelland (Amsterdam).

*Rijkswaterstaat Zeeland*

Dhr. A. Koets, medewerker Semi-statische Archieven van de directie Zeeland van Rijkswaterstaat (Middelburg).

Mw. F.L.C. van Liere, hoofd afdeling Interne Zaken / Post- en Archiefzaken van Rijkswaterstaat, directie Zeeland, Rijkswaterstaat Directie Zeeland (Middelburg).

Dhr. E.J. de Roo, medewerker Semi-statische Archieven van het Provinciaal Bestuur Zeeland, directie Infrastructuur en Vervoer (Middelburg).

Dhr. J. Smits, seniormedewerker Registratuur en Documentatie, directie Infrastructuur en Vervoer van het Provinciaal Bestuur Zeeland, Provinciaal Bestuur Zeeland, directie Infrastructuur en Vervoer (Middelburg).

*Staatsbosbeheer*

Dhr. W.M. van Lonkhuijzen, coördinator Documentaire Informatievoorziening van de directie van Staatsbosbeheer (Driebergen).

Dhr. R.C. van Delft Westerhof, hoofd Materiële Voorzieningen van de directie Staatsbosbeheer (Driebergen).

## Bijlage 4

### Privatiseringen sinds 1980

*NB. Bij de samenstelling van het overzicht is naar volledigheid gestreefd. De volgorde is naar jaar van privatisering.*

<b>Naam geprivatiseerd onderdeel</b>	<b>Onderdeel van ministerie / zbo</b>	<b>Naam nieuwe organisatie</b>	<b>Jaar van privatisering</b>	<b>Grondslag / bron</b>	<b>Toelichting</b>
Postcheque- en Girodienst en de Rijkspostspaarbank	VenW	Postbank NV	1985	Postbankwet, Stb. 1985, 510 en 1995, 276	
Staatsbedrijf PTT	VenW	Koninklijke PTT Nederland NV (KPN)	1988	Machtigingswet Koninklijke PTT Nederland NV, Stb. 1988, 521	
Staatsdrukkerij en -Uitgeverij	BZK	SDU NV	1988	Wet NV SDU, Stb. 1988, 421 en 1995, 276	
Rijkscomputercentrum (RCC)	BZK	NV RCC	1989	Wet van 13 september 1990, Stb. 475	Sinds 1995 Roccade Informatica Groep NV, sinds 1999 PinkRoccade NV
Rijksinkoopbureau	BZK	NV Nederlands Inkoopcentrum (NIC)	1990	Wet van 28 december 1990, Stb. 25	
Rijksopleidingsinstituut (ROI)	BZK	Stichting ROI	1993 (feb)	Tweede Kamer, vergaderjaar 1997–1998, 26 025, nr. 9, p. 68	
Staatsloterij	FIN	Stichting Exploitatie Nederlandse Staatsloterij (SENS)	1990	Tweede Kamer, vergaderjaar 1997–1998, 25 226, nr. 4	
Rijksluchtvaart-school	VenW	KLM Luchtvaart-school BV	1991 (jul)	Privaatrechtelijke overeenkomst	
Dienst Landbouwvoorlichting	LNV	Stichting Landbouwvoorlichting	1993 (aug)	Wet Stichting Landbouwvoorlichting, Stb. 1992, 619	

<b>Naam geprivatiseerd onderdeel</b>	<b>Onderdeel van ministerie / zbo</b>	<b>Naam nieuwe organisatie</b>	<b>Jaar van privatisering</b>	<b>Grondslag / bron</b>	<b>Toelichting</b>
Rijksmuseumseale diensten	OCenW	Bijvoorbeeld de Stichting Rijksmuseum	1993	Wet verzelfstandiging rijksmuseumseale diensten, Stb. 1993, 398	Betreft rijksmuseumseale en andere rijksmuseumseale diensten, met uitzondering van Rijksdienst Beeldende Kunst, de Opleiding Restauratoren en het Centraal Laboratorium
's Rijksmunt	FIN	De Nederlandse Munt NV	1994 (jul)	Wet tot oprichting van ... De Nederlandse Munt NV, Stb. 1994, 336, gewijzigd Stb. 1995, 277	
Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds	BZK	Stichting Pensioenfonds Abp	1996 (jan)	Wet privatisering ABP, Stb. 1995, 639 en Aanpassingswet privatisering ABP, Stb. 1997, 162	
Rijksarchiefschool	OCenW	Stichting Archief-school (Nederlands instituut voor archiefonderwijs en -onderzoek)	1996 (apr)	Archiefbesluit 1995	
Rijks Bedrijfsgezondheids- en Bedrijfsveiligheidsdienst (RBB)	BZK	NV RBB	1996 (jul)	Wet privatisering RBB Stb. 1996, 269; Tweede Kamer, 24 345	Voortgekomen uit de Rijksgeneeskundige Dienst, juli 1985 omgevormd tot RBB
Bureau Schadeontwikkeling	FIN	?	1997 (mrt)	Overeenkomst met ABP; zie TK 1997-1998, 25 226, nr.4	Sinds 1997 onderdeel van de Stichting ABP
Fonds Voorheffing Pensioenverzekering (FVP)	Sociale Verzekeringsbank	Stichting FVP	1999 (jan)	Wet privatisering FVP, Stb. 1998, 457, iwtr. 1 januari 1999; Accoord privatisering FVP, Stcrt. 1996, 205	

<b>Naam geprivatiseerd onderdeel</b>	<b>Onderdeel van minis- terie / zbo</b>	<b>Naam nieuwe organisatie</b>	<b>Jaar van privatisering</b>	<b>Grondslag / bron</b>	<b>Toelichting</b>
KNMI Advies	VenW / KNMI	BV Holland Weather Services (HWS)	1999 (apr)	Tweede Kamer, vergaderjaar 2000-2001, 27 623, nr. 3	
Dienst Landbouwkundig Onderzoek (DLO)	LNV	Stichting DLO	1999	Website Wageningen UR	DLO maakt deel uit van de Stichting Wageningen Universiteit en Research Centrum (1998)
Rijksakademie van Beeldende Kunsten	OCenW	Rijksakademie van Beeldende Kunsten	2000 (jan)	Stb. 1999, 78	
Reïntegratie- diensten	Arbeidsvoorzienings organisatie	Reïntegratiebedrijf KLIQ NV	2001 (apr)	Tweede Kamer, vergaderjaar 2000- 2001, 27 549, nrs. 1-2	

## Bijlage 4

### Afkortingen

ABP	Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds
APK	Algemene Periodieke Keuring
AVO	Arbeidsvoorzieningsorganisatie
BZK	Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (ministerie van -)
DGSM	Directoraat-Generaal Scheepvaart en Maritieme Zaken
DIV	Documentaire Informatievoorziening
EZ	Economische Zaken (ministerie van -)
FIN	Financiën (ministerie van -)
KB ASAR	Koninklijk Besluit algemene secretarie-aangelegenheden
KNMI	Koninklijk Nederlands Meteorologisch Instituut
LNV	Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (ministerie van -)
LOPAI	Landelijk Overleg van Provinciale Archiefinspecteurs
OCW	Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen (ministerie van -)
Pbo	Publiekrechtelijke beroeps- of bedrijfsorganisatie
PTT	Post, Telegrafie en Telefoon
RGD	Rijks Geologische Dienst
Stb.	Staatsblad
Stcrt.	Staatscourant
SZW	Sociale Zaken en Werkgelegenheid (ministerie van)
TNO-GG	TNO-Instituut voor Grondwater en Geo-energie
TNO	Toegepast-natuurwetenschappelijk Onderzoek (Nederlandse Organisatie voor -)
VenW	Verkeer en Waterstaat (ministerie van -)
VWS	Volksgezondheid, Welzijn en Sport (ministerie van -)
Zbo	Zelfstandig bestuursorgaan